

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ

ÖĞRETİM PROGRAMI

(8. SINIF)

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

2024

İÇİNDEKİLER

1. T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI (8. SINIF)	4
1.1. T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİNİN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI	4
1.2. T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR	5
1.3. T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÜNİTELER, ÖĞRENME ÇIKTILARI SAYISI VE SÜRE TABLOSU	10
1.4. T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI	10
1.5. T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	10
2. T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NA (8. SINIF) AİT ÜNİTELER	13

1. T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI (8. SINIF)

1.1. T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİNİN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

Bilimsel bilgi ve teknolojinin sürekli ve hızlı bir dönüşüm gösterdiği teknoloji çağında, zamana uyum sağlamak açısından genç nesillerin bilim ve teknolojiyi etkili bir şekilde kullanabilecek ve daha ileri seviyelere taşıyabilecek birikime sahip bireyler olarak yetiştirilmeleri önemlidir. Çağdaş eğitim anlayışı bu nedenle bilginin yanı sıra becerileri, millî ve manevi değerleri içselleştiren, toplumsal olayları farklı yönleriyle ele alabilen, problem çözeabilen, kendine güvenen, güçlü iletişime sahip, etkin ve üretken bireyler yetiştirmeye odaklanır.

Geleceğimizin mimarı çocuklarımızı bu çağdaş eğitim anlayışına göre yetiştirmek Millî Eğitim Bakanlığının (MEB) üzerinde hassasiyetle durduğu görevlerden biridir. Bu bağlamda farklı disiplinler (fen, matematik, sosyal bilimler), kavramsal beceriler (temel, bütünleşik, üst düzey düşünme), alan becerileri (zamanı algılama ve kronolojik düşünme, kanıta dayalı sorgulama ve araştırma, tarihsel empati, değişim ve sürekliliği anlama vb.), sosyal-duygusal öğrenme becerileri (benlik, sosyal yaşam, ortak/birleşik), okuryazarlık becerileri (bilgi, dijital, finansal, görsel, kültür, vatandaşlık, veri, sürdürülebilirlik, sanat), eğilimler (benlik, sosyal, entelektüel) ve değerlerin (adalet, vatanseverlik, çalışkanlık, dostluk, duyarlılık, özgürlük, sorumluluk vb.) öğrencilere kazandırılması Bakanlığın öncelikleri arasındadır.

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nın geliştirilme sürecinde öncelikle ihtiyaç analizleri ve literatür taraması gerçekleştirilmiştir. 2005 ve 2018 T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programlarına ilişkin akademik yayınlar incelenmiş, MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından hazırlanan "Öğretim Programlarının Değerlendirme Raporu", "21. Yüzyıl Becerileri ve Değerlere Yönelik Araştırma Raporu", "Öğretmenlerin Ders Kitabı Kullanımı ile İlgili Araştırma Raporu", "Ders Kitaplarında Okunabilirlik" ve "Ders Kitaplarını Değerlendirme Raporu (Öğretmen Görüşleri)" adlı çalışmalarda T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine yönelik tespitler analiz edilmiştir. Sahadaki sosyal bilgiler öğretmenleri ile ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin mevcut öğretim programı ve ders kitaplarına yönelik görüşleri alınmış, farklı ülkelerden beceri temelli öğretim programları incelenmiştir.

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nın çatısı oluşturulurken "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli" beceriler çerçevesinde yer alan sosyal bilimler alan becerileri, kavramsal beceriler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, eğilimler, değerler ve okuryazarlık becerilerinden faydalanılmıştır. Öğretim programında sahadaki uygulayıcıların çoğunlukla şikâyet ettiği yoğunluğu giderebilmek amacıyla sadeleştirmeye gidilmiş, siyasi ve askerî tarihle beraber sosyal tarih içeriklerine de yer verilmiştir. Bu kapsamda tarihin birey, toplum ve devlet ile ilişkisi ortaya konulmuştur. Ortaokul seviyesindeki tarih dersleri, öğrencilerin tarih bilincini ve tarih okuryazarlık becerilerini geliştirmeyi hedefleyen bir çerçeve içerisinde planlanmış olup ilgi çekici, anlaşılır ve günlük hayatla bağlantılı hâle getirilmiştir. Bu sayede öğrencilerin sınıf içinde edindikleri bilgi, beceri ve kavramları günlük yaşamlarında etkili bir şekilde kullanabilmelerinin önü açılmıştır.

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı geliştirme sürecinde Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı (ilkokul 1, 2 ve 3. sınıflar), İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi Dersi Öğretim Programı ile Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (ilkokul ve ortaokul 4, 5, 6 ve 7. sınıflar) ve Ortaöğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük derslerine ait mevcut ve taslak öğretim programları temel alınmıştır. Bu bağlamda T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı öğrenme çıktılarının ve içerik çerçevesinin oluşturulmasında ilkokul ve ortaokuldaki ders içeriklerinin yanı sıra öğrencilerin özellikleri ile hazırbulunuşluk düzeyleri de dikkate alınmıştır. Dolayısıyla öğrencilere daha bağlamsal ve uygulamalı bir öğrenme deneyimi sunularak gerek sınıflar gerekse konular arasındaki bağlantıları kurma becerilerinin geliştirilmesine odaklanılmıştır.

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı sosyal bilimlerin bakış açısı ve disiplinler arası bir anlayış ile hazırlanmıştır. Geçtiğimiz yüzyılda tarih disiplininin kapsamı; yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası ölçekte, hayatın hemen her alanındaki insan faaliyetlerini kapsayacak şekilde genişlemiştir. Yeni tarih anlayışı; siyasi ve askerî tarihin yanı sıra kültürel, entelektüel, sosyal ve felsefi açılardan da geçmişine incelemeye başlamıştır. Bu yeni yaklaşım T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'na da yansıtılmıştır. Programın içeriği; coğrafya, ekonomi, felsefe, hukuk, siyaset bilimi ve sosyoloji gibi disiplinlerden yararlanılarak oluşturulmuştur. Öğretim programında değişim ve süreklilik bağlamında neden-sonuç ilişkilerinin kurulabilmesi hedeflenerek; tarihî olayların kronolojik arka planının daha belirgin bir şekilde sunulmasına özel bir önem atfedilmiştir.

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nda cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatı ve Türk İnkılabı ve Atatürkçülük konularının işlenmesinde değişikliğe gidilmiştir. Atatürk'ün çocukluğundan

vefatına kadar geçen süreç bütüncül bir bakış açısıyla ele alınmış, aynı bakış açısı Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu ve Atatürk İnkılapları konularına da yansıtılarak Türk modernleşmesindeki değişim ve sürekliliği vurgulayan bir çerçeve benimsenmiştir. Öğretim programı geliştirme sürecinde dikkate alınan unsurlardan biri de bilimsel ve teknolojik gelişmeler olmuştur. Bu bağlamda programda "dijital tarih" uygulamalarına yönelik içeriklere yer verilmiş, öğrenme-öğretme uygulamalarında ve öğrencilerin okul dışı etkinliklerinde çevrim içi ortam ve uygulamaların kullanımı önemsenmiştir. Özellikle tarih eğitimine yönelik güncel araştırmalarda ortaya konulan pedagojik bilgi birikimi, öğrenme yaşantıları ve ölçme değerlendirme süreçlerinin şekillendirilmesinde dikkate alınmıştır. Bununla birlikte bütüncül eğitim modeli çerçevesinde bireysel ve toplumsal gelişim için genç kuşakların edinmesi gereken değerlere de yer verilmiştir.

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nın temel amacı; Türk milletinin zor zamanlarda gösterdiği birlik ve dayanışmayı, Türk İnkılabı'nın ruhunu ve hedeflerini idrak eden; Türk milletinin ihtiyaç duyduğu bilgi, beceri ve değerlere sahip etkin bireyler yetiştirmektir. 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanan T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'yla öğrencilerin:

1. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatının dönüm noktalarını anlayıp kişiliğini tanıyarak onu kendilerine rol model almaları,
2. Millî Mücadele Dönemi'nin Türk milleti için anlam ve önemini açıklamaları,
3. Atatürk ilke ve inkılaplarının, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olan Türkiye Cumhuriyeti'nin dinamik temelini oluşturduğunu ifade etmeleri,
4. Türk İnkılabının millî ve evrensel özelliklerine ilişkin çıkarım yapmaları,
5. Türk modernleşmesinin Atatürk inkılaplarının oluşumuna ve kültürel mirasın devamlılığına etkisine dair kanıtlar göstermeleri,
6. Türkiye'ye yönelik iç ve dış tehditlere karşı duyarlı olmaları,
7. Tarihin sadece siyasi ve askerî değil sosyal, ekonomi ve kültür alanlarını da kapsadığını belirlemeleri,
8. Geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında tarih bilinci kazanmaları,
9. Millî kimliğin oluşum sürecini çözümlmeleri,
10. Medeniyetimizin dayandığı temel değerleri davranışlarına yansıtmaları,
11. Türk milletinin ve insanlığın bir mensubu olduğu bilincini taşıyarak Türkiye'yi ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık göstermeleri,
12. Ders dışında da tarih öğrenmeye istekli olmaları,
13. Tarihsel anlatıları yazılı ve sözlü ifade ederken Türk dilini doğru ve etkili kullanmaları amaçlanmaktadır.

Burada ifade edilen özel amaçların her birinin öğrenme çıktılarında karşılığı yer almaktadır. Öğrenme etkinliklerinin planlanmasında ve öğretim materyallerinin hazırlanmasında özel amaçlar ve öğrenme çıktıları bir bütün olarak değerlendirilmelidir.

1.2. T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

Öğretim programının uygulanması sürecinde şu hususlara dikkat edilmelidir:

1. T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortak Metni temel alınarak yapılandırılmıştır. Ortak Metin dikkate alınarak derslerin tasarlanması, ölçme değerlendirme süreçlerinin planlanması, ders kitaplarının ve diğer materyallerin hazırlanması gerekmektedir. Bütün eğitim öğretim faaliyetleri, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortak Metni'nde yer alan öğrenci profiline ulaşılmasını sağlayacak biçimde planlanmalı ve yürütülmelidir.
2. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli öğretim programları kademeli olarak uygulanacağından, bir önceki kademe ile ilgili ön öğrenme eksiklikleri zümre öğretmenlerince tespit edilir, ilgili konu ve içeriğe ilişkin ön öğrenme eksikliklerini gidermeye yönelik içerik eğitim öğretim yılı başında zümre toplantılarında karara bağlanır ve eğitim öğretim sürecinde uygulanır.
3. Programda yer alan öğrenme çıktıları Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde yer alan beceriler ve bunlarla ilişkili süreç bileşenleri baz alınarak yazılmıştır. Bu modelde öğrenme çıktısına temel oluşturan kavramsal beceriler ve alan becerilerinin süreç bileşenlerinde ve becerilerin gerçekleşmesi için deneyimlenmesi gereken eylemlerde

uyarlamalar yapılabilir. T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nda içerik ile uyumu sağlamak ve öğrenme çıktısını daha net ifade edebilmek amacıyla öğrenme çıktısı ve süreç bileşenlerinde uyarlamalara gidilmiştir. Bu bağlamda öğrenme çıktısında "tarihsel empati" ifadesinin yerine "bakış açısı geliştirme", "kanıta dayalı sorgulama ve araştırma" ifadesinin yerine "özgün ürünleri paylaşabilme", "sentezleme" ifadesinin yerine "özgün bir ürün oluşturma" gibi benzer/yakın anlamlı ifadeler kullanılmıştır. Aynı amaçla süreç bileşenlerinde yer alan "belirler, tespit eder, fark eder, tanımlar" yüklemelerinde uyarlamalar yapılmıştır.

4. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde kavramsal ve alan becerilerinin hangi aşamalarla öğrencilere kazandırılacağı süreç bileşenleri ile belirlenmiştir. Öğretim programı hazırlanırken bu süreç bileşenlerinde içerik ve öğrenci seviyesine uygunluk açısından uyarlamalar yapılmıştır. Hedeflenen beceri gelişimini sekteye uğratmamak koşuluyla bazı öğrenme çıktısında birden çok eylem içeren süreç bileşenleri ayrı süreç bileşenleri şeklinde yazılmış, birbirine yakın eylemler içeren süreç bileşenleri ise birleştirilerek tek süreç bileşeni hâline getirilmiştir.
5. Öğretim programının bazı çıktıları, kanıta dayalı araştırma ve sorgulama, tarihsel empati gibi bütünleşik beceriler kullanılarak oluşturulmuştur. Bu durumda alt bütünleşik becerilerin süreç bileşenleri ayrı ayrı yazılmamış, bu bütünleşik beceriler birer süreç bileşenine dönüştürülerek kullanılmıştır.
6. Eğitim ve öğretim süreçlerinde Türkçemizin doğru ve etkili kullanımına, öğrencilerin söz varlığının ve dil becerilerinin geliştirilmesine özen gösterilmelidir.
7. Öğrencilerin aktif katılımının sağlandığı, düşüncelerin özgürce paylaşılabilirdiği, sosyal ve duygusal becerilerin gelişiminin desteklendiği bir öğrenme ortamı oluşturulmalıdır.
8. Araştırma, inceleme, sorgulama gibi bilimsel faaliyetler disiplinler arası ve bağlam temelli bir yaklaşımla zümre öğretmenler kurulu tarafından planlanmalı ve işletilmelidir.
9. Bilgi ve beceriler içerik çerçevesiyle yeni anlamlı bütünler oluştururken programlar arası bileşenler (sosyal duygusal öğrenme becerileri, değerlerimiz, okuryazarlık becerileri), öğrenmenin anlamlı bir parçası hâline getirilmelidir. Değer, eğilim, okuryazarlık ve sosyal duygusal öğrenme becerilerinin notla değerlendirilmesi yerine bütüncül gelişimi değerlendirmek amaçlanmalıdır. Performans görevleri, ödev vb. ölçme araçları ve dereceli puanlama anahtarlarında birer ölçüt olarak programlar arası bileşenlere yer verilebilir.
10. Programda yer alan öğrenme-öğretme uygulamaları; öğrencilere bütüncül bir bakış açısı kazandıran, kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine hizmet eden, farklı öğretim yöntem ve tekniklerini işe koştan, disiplinler arası ilişkileri görmeyi kolaylaştıran, kapsamlı bir çerçevede sunulmuştur. Kitap yazım sürecinde öğrenme uygulamalarında verilen içerikler yanında güncel içeriklere ve farklı ilişkilendirmelere de yer verilebilir.
11. Öğrenme-öğretme uygulamalarında öğrenme çıktısı ve süreç bileşenlerinin işletilmesi esastır. Bununla birlikte öneri niteliğinde olan uygulamalarda öğrenme çıktısı, süreç bileşenleri ve programlar arası bileşenler dikkate alınarak uygulamalar farklılaştırılabilir.
12. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve öğrenme profilleri göz önünde bulundurularak öğrenme çıktılarıyla tutarlı olan farklı öğretim materyalleri (bilgi notu, sunum, etkinlik, çalışma kâğıtları, okuma parçaları vb.) yapılandırılmalı ve kullanılmalıdır. Öğretim materyalleri hazırlanırken zümre öğretmenleriyle ve diğer branşlarda çalışan öğretmenlerle iş birliği yapılmalıdır.
13. Ölçme ve değerlendirme yöntemleri öğrencilerin yeteneklerine, ihtiyaçlarına ve özel durumlarına göre çeşitlendirilmelidir. Bilgi ve becerilerin ölçülmesi ve değerlendirilmesinde ilgi çekici, günlük yaşamla ilgili, yakın veya uzak çevrede karşılaşılabilecek problemlere dair görevler verilmeli; öğrenciye yönelik yargısal nitelik taşımayan ve motive eden geri bildirimler sağlanmalı, dijital teknolojilerden yararlanılmalıdır.
14. Farklılaştırma kapsamında zenginleştirme ve destekleme bölümünde önerilen uygulamalara ders kitaplarında yer verilmez. Farklılaştırmaya yönelik tüm uygulamalar; öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve istekleri göz önünde bulundurularak öğretmenler tarafından planlanır ve yürütülür.
15. Öğretim programında önemli şahsiyetlere vurgu yapılmaktadır. Bu nedenle önemli şahsiyetlerin biyografileri verilirken ezber yönteminden kaçınılmalı, bu kişilerin söz konusu alana katkılarına ve ortaya koydukları eserlere vurgu yapılmalıdır.
16. T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders kitabı, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı doğrultusunda yazılmalıdır. Bu bağlamda programın ünite, ders saati, alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, programlar arası bileşenler, disiplinler arası ilişkiler, beceriler arası ilişkiler, öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri, içerik çerçevesi, öğrenme kanıtları, öğrenme-öğretme uygulamaları ve farklılaştırma bölümleri dikkatli bir şekilde incelenmeli ve içerik bunlara göre oluşturulmalıdır.

Programlar Arası Bileşenler (Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri, Okuryazarlık Becerileri, Değerler)

Tarih eğitiminin temel amacı, öğrencilere kendilerinin, ülkemizin ve dünyanın geçmişi hakkında kapsamlı bir anlayış ve farkındalık kazandırmaktır. Bunun yanında bireylerin kendi kimliklerini geliştirmeleri ve etkin vatandaş olmalarını sağlayacak bilgi, beceri ve değerleri edinmeleri amaçlanmaktadır. Bu hedef doğrultusunda tarih eğitimi ilk olarak öğrencilerde tarihî kişiler, toplumsal ve idari yapılar, kurumlar, düşünceler, sorunlar ve bu sorunlar için geliştirilen çözümlere yönelik merak uyandırmalıdır. Öğrencilerin değişim-süreklilik, neden-sonuç kavramlarına hâkim olarak geçmiş olayların günümüzü nasıl etkilediğini anlamalarına ve geçmiş ile bugün arasında bağlantı kurmalarına olanak tanınmalıdır. Bu amaçla T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nda "geçmiş" çok boyutlu ele alınmış, öğrenme-öğretme uygulamalarında öğrencilerin merak ettikleri konuları tanımlamalarına, araştırmalarına, geçmişle günümüz arasında karşılaştırma yapabilmelerine olanak sağlayan örnek uygulamalara yer verilmiştir.

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nın yapılandırılmasında bütüncül eğitim yaklaşımı gereği tarihin öznesinin "insan" olduğuna dikkat çekilmiş; bedensel, zihinsel ve sosyal açıdan çok yönlü bir varlık olan insanın nitelikli bir şekilde yetiştirilmesine odaklanılmıştır. Program, temel bileşenleri aracılığıyla öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişimini öne çıkarmış; entelektüel, sosyal, kişisel, mesleki, ruhsal ve fiziksel açılardan bireyin bütüncül eğitim yaklaşımıyla yetiştirilmesini hedeflemiştir. Bu doğrultuda eğitim süreçleri zenginleştirilmiş; öğrencilerin bilgi, beceri ve değer kazanmaları teşvik edilmiş; öğrenmeye yönelik olumlu ilgi, tutum ve beceriler geliştirmeleri amaçlanmıştır.

İçerik Çerçevesi

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nın içerik çerçevesi bölümünde ünite kapsamında ele alınacak konulara yer verilmiştir. Bu içerik; olay, durum, kişi, kurum ve fikirler ile olgu, kavram, genelleme ve kuram gibi bilgi türlerinden oluşturulmuştur. Program kapsamında verilmesi amaçlanan içerik, öğrenme çıktılarından bağımsız ve kapsamı muallak bilgi yığını olarak sunulmamış, bu kapsam öğrenme-öğretme uygulamalarında bölümünde netleştirilmiş ayrıca içeriğin kazandırılmasına yönelik uygun yöntem ve materyal önerilerine yer verilmiştir.

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nın içerik çerçevesi oluşturulurken tarih eğitimi alanındaki yeni gelişmeler, öğretmenlerden gelen dönütler ve Maarif Modeli beceriler çerçevesi ile uyum esas alınmıştır. Programda siyasi ve askerî tarihle beraber sosyal tarih içeriklerine de yer verilmiştir. İçerik kapsamı belirlenirken Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinin içerikleri gözden geçirilmiş ve öğrencilerin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük programında yer verilen olgu, olay ve kavramlara yönelik hazırbulunuşluk düzeyleri dikkate alınmıştır.

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nın içeriği "Mustafa Kemal'in Hayatı, Birinci Dünya Savaşı, Millî Mücadele, Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuruluşu ve İnkılaplar" başlıkları altında dört ünite şeklinde planlanmıştır.

Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nın "Öğrenme Kanıtları" bölümünde ölçme ve değerlendirme süreçlerinin amaçlarına ve dersin öğrenme çıktılarına yönelik kanıt oluşturabilecek araçlar sunulmuştur. Öğrencilerin öğrenme stillerindeki farklılıklar göz önünde bulundurulduğunda bütün öğrenciler için genel geçer, tek tip bir ölçme ve değerlendirme anlayışından söz etmek mümkün değildir. Bu nedenle öğrenci performansını belirlemek için farklı özelliklere sahip ölçme yöntemlerinden elde edilen birden fazla kanıt ihtiyaç duyulmaktadır. Bu doğrultuda aşağıda belirtilen hususlar dikkate alınarak bu dersle ilgili ölçme ve değerlendirme süreçleri tasarlanmıştır:

1. Programda öğrenme çıktısına ve öğrenci özelliklerine uygun olmak koşuluyla öğrenme kanıtı oluşturması adına tanılayıcı, biçimlendirici ve düzey belirleyici değerlendirmenin dengeli bir şekilde kullanılması önemsenmiştir.
2. Programda öğrencilerin performanslarının dikkate alınıp değerlendirileceği, öğrenciyi öğrenmeye motive edecek, öğrenme-öğretme kuram ve yaklaşımlarıyla uyumlu, zamana ve öğrenciye göre esneklik gösterebilen ölçme ve değerlendirme araçları kullanılmıştır. Buna ek olarak öğretmenin iş yükü, sınıfların fiziksel özellikleri gibi faktörler de göz önüne alınarak birden fazla ölçme aracına yer verilmiştir. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları yapılandırılırken bu uygulamaların programın tüm bileşenleriyle uyum sağlamasına dikkat edilmiştir.
3. Programda öğrenme çıktılarına yönelik ölçme değerlendirme önerilerine yer verilmiştir. Değerler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme ve okuryazarlık becerileri öğrenme-öğretme uygulamalarının bir parçası olduğu ve içeriğe entegre edildiği için programın öğrenme kanıtları bölümünde bunlara ilişkin doğrudan ölçme ve değerlendirme araçlarına yer verilmemiştir.
4. Programda ölçme ve değerlendirme araçları öğrenme-öğretme sürecini bütünüyle içerecek, öğretmen ve öğrenci-

lerin aktif katılımıyla yürütülecek şekilde tasarlanmıştır.

5. Programda verilen ölçme ve değerlendirme araçları rehber görev üstlenmektedir. Bu bağlamda öğretmenler ölçme ve değerlendirme süreçlerinin amaçlarına ve öğrenme çıktılarına uygun olmak koşuluyla farklı ölçme ve değerlendirme araçları kullanabilirler.
6. Programda ölçme ve değerlendirme araçlarının çeşitliliğine önem verilerek bunlara yönelik önerilerde bulunulmuştur. Öte yandan öğretmenlerin öğrenme çıktıları, içerik ve öğrenme-öğretme uygulamaları doğrultusunda kendi yaklaşımlarını belirlemelerine olanak sağlanmıştır. Bu doğrultuda; açık uçlu, kısa cevaplı, eşleştirme, çoktan seçmeli, doğru-yanlış madde türleri, izleme testleri ile gözlem formları, kontrol listesi, anekdot kaydı, derecelendirme ölçekleri, performans görevi, dereceli puanlama anahtarları (rubrik), çalışma yapıtları ve yapılandırılmış grid, çıkış kartı, karşılaştırma ve sınıflandırma tabloları gibi ölçme araçlarından yararlanılmıştır. Ayrıca öz, akran ve grup değerlendirme formları aracılığıyla öğrencilerin de değerlendirme sürecine etkin katılımı esas alınmıştır.
7. Programda ölçme ve değerlendirme araçları kapsamında performans görevlerinin kullanımına önem verilmiştir. Bilindiği gibi performans görevleri, öğrenme-öğretme sürecinde hem biçimlendirici hem de düzey belirleyici değerlendirme olarak kullanılmaktadır. Performans görevlerinin öğrenci için gerçekçi ve anlamlı olması, okulun bulunduğu çevresel koşullara (sosyo-ekonomik, kültürel, coğrafi koşullar vb.) uyum göstermesi, öğrenmeyi desteklemesi, öğrenme çıktısında yer alan bilgi ve beceriyi işe koşarak öğrencilerin farklı durumlarda bu bilgi ve becerileri kullanmasına yönelik olması, oluşturulan ürünün ve ürün geliştirme sürecinin açık ve net ölçütlerle puanlanmasını gerektirmektedir. Bu bağlamda programın her bir ünitesi için en az bir performans görevi verilerek bunların büyük çoğunluğunun okulda gerçekleştirilmesi beklenmektedir. Performans görevlerinin değerlendirilmesinde ise dereceli puanlama anahtarlarının kullanılması yanı sıra öz, akran ve grup değerlendirmelerinin yapılması, öğrencilerin öğrenme eksikliklerinin doğru tespit edilmesi, etkili öğrenmenin desteklenmesi, nesnel puanlama yapılması ve farklı türde geri bildirimlerin sağlanması bakımından önem arz etmektedir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nın öğrenme-öğretme uygulamaları bölümünde; programda yer alan içerik, beceriler, eğilimler ve değerleri öğrenme çıktıları ile ilişkilendiren, süreç bileşenlerinin aşamalarını yansıtan, öğrenim çıktısı ve konuya uygun yöntem ve materyalleri içeren öğrenme yaşantılarına yer verilmiştir.

Öğrenme-öğretme uygulamalarında öğrencilere bağımsız öğrenme ve öz düzenleme becerilerini kazandırmayı amaçlayan ve öğrencilerin iş birliği içinde çalışmalarına olanak sağlayan çeşitli öğretim stratejileri kullanılmalıdır. Bu stratejiler arasında sunuş, buluş ve araştırma-inceleme yöntemleri yer almaktadır. Bu stratejiler kapsamında (bireysel ve grup çalışmaları, altı şapkalı düşünme, araştırma, örnek olay, beyin fırtınası, tartışma, soru-cevap teknikleri; proje, yazılı-görsel ve dijital ürün geliştirme vb.) uygun öğretim yöntem ve teknikleri kullanılmalıdır. Öğrenme-öğretme sürecinde yazılı, görsel ve dijital farklı tür ve formatta kaynaklara ve öğretim materyallerine yer verilmeli, bu sayede öğrencilerin tarihin farklı kaynakları ile aşina olmaları ve aynı zamanda dijital okuryazarlık becerilerini geliştirmeleri sağlanmalıdır. Öte yandan öğrenme çıktıları ile ilgili güncel ve tartışmalı konular, farklı tartışma teknikleri kullanılarak sınıfa taşınmalı, bu etkinliklerde öğrencilerin tarihsel sorun analizi ve karar verme, problem çözme, eleştirel düşünme, araştırma ve kanıt kullanma becerileri işe koşulmalıdır.

Öğrenme-öğretme uygulamaları, öğrencilerin çevreleriyle etkileşimde bulunarak zengin öğrenme yaşantıları edinmelerine olanak sağlayacak şekilde planlanmıştır. Bu süreçte okul içi öğrenme ortamlarının (sınıflar, okul kütüphaneleri, laboratuvarlar, beceri ve tasarım atölyeleri, okul bahçeleri vb.) yanı sıra imkân dâhilinde okul dışı öğrenme ortamlarından da (tarihî mekânlar, anıtlar, savaş alanları, sergiler, kütüphaneler, müzeler, millî parklar, kültür merkezleri, bilim ve sanat merkezleri, araştırma enstitüleri, resmî ve özel kurum ile kuruluşlar vb.) yararlanılmalıdır. Uygun okul içi ya da okul dışı öğrenme ortamlarının tercihi öğrenme çıktısının kapsamı, öğrenci özellikleri, okulun ve çevrenin imkânları ile ekonomiklik gibi farklı faktörler göz önünde bulundurulmalıdır. Dijital öğrenme ortamları ve uygulamaları (EBA, akıllı telefon ve tablet uygulamaları, çevrim içi paylaşım platformları vb.) ile ulusal ve uluslararası projeler (TÜBİTAK projeleri, e-Twinning, Erasmus+ vb.) mümkün oldukça işe koşulmalıdır. Bununla birlikte millî gün ve bayramlar, mahallî kurtuluş ve kutlama günleri, önemli olaylar, belirli gün ve haftalardan yararlanılarak öğrencilerin tarihsel duyarlılığı ve millî bilinçleri geliştirilmelidir.

Öğrenme-öğretme süreçlerinde beceri öğretimine özel bir vurgu yapılmıştır. Öğrenme çıktıları doğrultusunda öğrenme yaşantılarında yer verilen farklı türde beceriler öğretimde kullanılacak kuram, model, strateji, yöntem, teknik ve materyaller ile ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerinin belirlenmesinde önemli rol oynar. Örneğin öğrenme çıktısı

doğrultusunda öğrencilerin “Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme Becerisi”ni geliştirmek isteyen bir öğretmen, öğrencilerine kronoloji içeren tarihsel verileri ve kaynakları yorumlayabileceği gibi belirli bir zaman akışına göre tarih şeridi, tarihsel hikâye, akış şeması ve zaman kapsülü gibi materyaller de hazırlatabilir.

Öğrenme-öğretme uygulamalarında kavram öğretimine yönelik etkinlikler önemsenmiştir. Programda soyut içeriği somutlaştırmak, olası kavram yanılgısı ve karmaşasının önüne geçmek, üst düzey akademik başarı sağlamak, öğrenmeyi kolaylaştırmak, kalıcılığı artırmak, doğru anlama ve öğrenmeye yardımcı olmak gibi amaçlarla kavram öğretiminde etkili olan teknikler ve materyallerin kullanılması önerilmektedir. Bu amaçla öğrenme-öğretme süreçlerinde öğrenme çıktılarına ve öğrenci özelliklerine uygun olarak kavram haritası, kavram ağı, anlam çözümleme tablosu, kavram bulmacası, kavram karikatürü ve kavramsal değişim metni gibi materyaller işe koşulmalıdır.

Öğrenme-öğretme uygulamalarında değer öğretimine yönelik önerilere de yer verilmiştir. Öğrencilere kazandırılması beklenen değerler, uygun yer ve zamanda, bu değerlerin içselleştirilmesini sağlayacak yaşantıların oluşturulması ve öğrencilerin bu yaşantılara aktif olarak katılmasıyla gerçekleştirilmelidir. Öğretmenler, öğrenme çıktılarıyla ilişkili olarak sunulan değerlerin yanı sıra okul çevresindeki toplumsal ve kültürel özellikler ile öğrenci özellikleri gibi değişkenleri göz önünde bulundurarak öğretim programı kapsamında sunulan diğer değerlerin kazandırılmasına da öncülük etmelidir. Programdaki değerlere uygun yaşantı durumları oluşturmanın yanında öğrencilerde değerlerin kişiliklerinin bir parçası hâline gelmesinin sağlanmasına da dikkat edilmeli; değer eğitiminde değer telkini, değer açıklama, değer analizi, ahlaki ikilem, eylem öğrenme ve gözlem yoluyla öğrenme gibi yaklaşımlardan yararlanılmalıdır.

Öğrenme-öğretme uygulamalarında öğretmenler, gerektiğinde öğrencilere kaynaklık eden bir “uzman”, kendi öğrenmelerini izlemeye ve yönlendirmeye yardımcı bir “rehber” ve ders kapsamındaki öğrenme çıktılarının nasıl işe koşulduğunu gösteren bir “rol model” olmalı; uygun öğrenme ortamlarını sağlamada etkin görev üstlenmelidir. İçeriğin günlük hayat ile bağlantısını kurmalı; öğretim strateji, yöntem ve tekniğini belirlerken öğrencilerin bütüncül gelişimlerini ve öğrenmelerin kalıcı ve etkili bir şekilde gerçekleşmesini göz önünde bulundurarak bu süreçleri zenginleştirmelidir. Bu doğrultuda öğrenme çıktıları ve öğrenci özelliklerini dikkate almak suretiyle öğretmenler; harita, resim, fotoğraf, müzik, mimari, tiyatro, sinema gibi unsurlar ile geleneksel ya da modern sanat ürünlerini kullanmalıdır. Tarih şeritleri, tablolar, akış diyagramları, grafikler, infografikler, dijital uygulamalar ve çevrim içi araçlar gibi öğretim teknoloji ve materyallerini işe koşturmalıdır. Ayrıca öğrenme çıktılarına uygun olarak anı, atasözü, biyografi, efsane, fıkra, gezi yazısı, hikâye, makale, marş, mektup, tarihsel roman, söylev, şiir ve halk destanı gibi edebî türlerden faydalanmalıdır. Bununla birlikte program uygulanırken Türk dilinin doğru, etkili ve güzel kullanımı çerçevesinde ders içeriğine uygun kitap listeleri belirlenmeli; bu kitapların okunması konusunda öğrenciler özendirilmelidir.

Öğrenme-öğretme uygulamalarında farklı türde tarihsel kaynakların kullanılması önemlidir. Öğrencilerin ele alınan olayları kendi bağlamları içerisinde kavrayabilmeleri için o dönemle ilgili yazılı, görsel kaynaklar ile kalıntı ve buluntulara yer verilmeli; içerikle örtüşen sözlü ve yazılı edebî ürünler ile görsel-işitsel kaynaklardan yararlanılmasına özen gösterilmelidir. Ancak bu kaynaklar kullanılırken telif haklarına dikkat edilmelidir. Özellikle dijital kaynakların kullanımı hususunda Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen kurallara uyulmalıdır.

Öğrenme-öğretme uygulamaları çerçevesinde ürün geliştirilmesinin önerildiği etkinliklerde incelenen döneme ait malzeme, renk, tasarım ve kavramların öğrenciler tarafından doğru kullanılmasına dikkat edilmelidir. Öte yandan biyografi çalışması yapılacak etkinliklerde biyografisi incelenen kişinin eğitimi, faaliyetleri ve bu faaliyetlerin döneme etkisi ile yaşadığı dönemin siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel özellikleri gibi konulara değinilmelidir. Bu tarihsel anlatıları oluşturma sürecinde öğrencilere tarihsel kanıtları kullanmaları ve tarihçilerin araştırma metodolojilerini uygulamaları konularında etkin rehberlik yapılmalıdır.

Farklılaştırma

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı’nın “Farklılaştırma” bölümü “Zenginleştirme” ve “Destekleme” alt bölümlerinden oluşmaktadır. Zenginleştirme, akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrencilerin potansiyellerini en üst düzeye çıkarabilmek için öğretmene yönelik önerilerin bulunduğu kısımdır. Destekleme ise öğrenme-öğretme uygulamalarında zorluk yaşayan öğrencilere gerekli ek zaman ve desteğin verilebilmesi için öğretmene önerilerin sunulduğu bölümdür. Programda zenginleştirme kapsamında mevcut öğrenme-öğretme uygulamaları üzerine “konu, öğrenme-öğretme süreci, ölçme ve değerlendirme” açısından daha üst düzey etkinlikleri gerektiren bir yapı kurgulanmıştır. Desteklemede ise mevcut öğrenme-öğretme uygulamalarına göre sadeleştirilmiş bir içerik belirlenmiş, konulara yönelik ek kaynaklara ve açıklamalara yer verilmiş, öğrencilerin bireysel olarak yapabilecekleri basit düzeyde

etkinliklerin yanında öğretmeni ve akranlarıyla birlikte gerçekleştirebilecekleri orta düzeyde etkinlikler tasarlanmıştır.

Farklılaştırma bölümü; her öğrencinin kendine özgü yetenek, ilgi ve öğrenme stillerini tanıyarak kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır. Burada öğrencilerin bireysel farklılıkları ile esnek gruplandırma, sürekli değerlendirme ve uyarılma yaklaşımları ön plana çıkarılmıştır. Program, okul içi ve okul dışı uygulamalarda öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinışsel gelişimleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınarak yapılandırılmıştır. Bu nedenle program uygulanırken özel gereksinimli ve akranlarına göre farklı özellikleri olan öğrenciler için gereken esneklik gösterilmeli; öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda etkinlikler hazırlanmalı ve planlamalar yapılmalıdır.

1.3. T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÜNİTELER, ÖĞRENME ÇIKTILARI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

ÜNİTE	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. Mustafa Kemal'in Hayatı	3	14	19
2. Birinci Dünya Savaşı	5	16	22
3. Millî Mücadele	4	20	28
4. Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuruluşu ve İnkılaplar	3	18	25
Okul Temelli Planlama*		4	6
TOPLAM	15	72	100

* Zümre Öğretmenler Kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb. için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

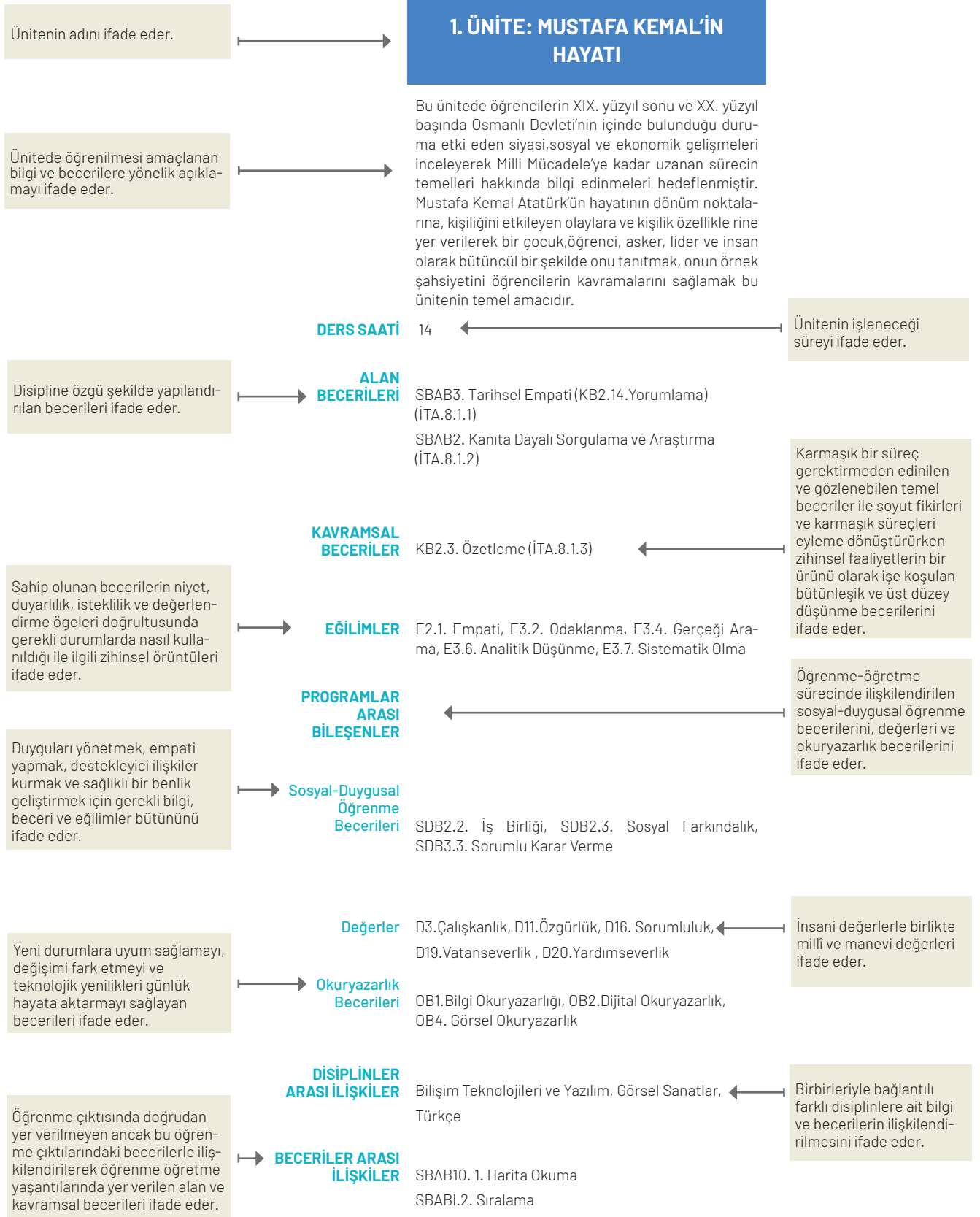
1.4. T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI

DERS KİTABI	FORMA SAYISI*	KİTAP EBADI
T.C. İNKILAP TARİHİ ve ATATÜRKÇÜLÜK	18 - 20	19,5 cm x 27,5 cm

* Forma sayıları alt-üst sınır olarak verilmiştir.

1.5. T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı; sosyal ve duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerilerinin bulunduğu "Programlar Arası Bileşenler", ünite kazandırılması amaçlanan içerik ve becerilerin belirtildiği "Öğrenme Çıktıları", öğrenme-öğretme sürecinde kullanılacak ölçme ve değerlendirme kanıtlarının bulunduğu "Öğrenme Kanıtları", ünite konuları başlıklarının yer aldığı "İçerik Çerçevesi", öğrenme çıktısına uygun strateji, yöntem ve tekniklerin önerildiği "Öğrenme-Öğretme Uygulamaları", öğrencinin bireysel farklılıkları dikkate alınarak belirlenen alternatif öğrenme uygulamalarının yer aldığı "Farklılaştırma" bölümlerinden oluşmaktadır.

Öğrenme yaşantıları sonunda öğrenciye kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri ve becerilerin süreç bileşenlerini ifade eder.

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

İTA.8.1.1. Öğrencilerin Osmanlı Devleti'nin XIX-XX. yüzyıllardaki sınırlarını haritalar üzerinden incelemeleri istenir (SBAB10.1)(OB4). İnceledikleri haritalarda Osmanlı Devleti'nin sınırlarında meydana gelen değişime odaklanmaları (E3.2) ve bu durumun nedenlerine ilişkin çıkarımlarını sözlü olarak ifade etmeleri beklenir.

Dersin kodu
Sınıf seviyesi
Ünite numarası
Öğrenme çıktısı numarası

İÇERİK ÇERÇEVESİ

XIX. yy. Sonu ve XX. yy. Başlarında Osmanlı Devleti ve Dünya
Mustafa Kemal'in Hayatı
Mustafa Kemal'in Kişilik Özellikleri

Öğrenme sürecinde ele alınan bilgi kümesini (bölüm/konu/alt konuya ilişkin sınırları) ifade eder.

Disipline ait başlıca anahtar kavramları ifade eder.

Anahtar Kavramlar

cephe, diplomasi, eğitim, ihtilal, kapitülasyon, milliyetçilik, modernleşme, sanayileşme, savaş

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları, eğilim, programlar arası bileşenler ve öğrenme kanıtları arasında kurulan ve anlamlı ilişkilere dayanan öğrenme-öğretme sürecini ifade eder.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu üniteye yer alan öğrenme hedefleri; çalışma yapıları, karşılaştırma tablosu, derecelendirme ölçeği, dereceli puanlama anahtarı, kavram ağı, 10 seyi listeleme ve performans görevi kullanılarak değerlendirilir.

Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesi ile uygun ölçme ve değerlendirme araçlarını ifade eder.

Öğrencilerin, Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatına ilişkin ön bilgilere sahip olduğu kabul edilmektedir.

Önceki öğrenme-öğretme süreçlerinden getirildiği kabul edilen bilgi ve becerileri ifade eder.

Yeni bilgi ve becerilerin öğrenilmesi için sahip olunması gereken ön bilgi ve becerilerin değerlendirilmesi ile öğrenme sürecindeki ilgi ve ihtiyaçların belirlenmesini ifade eder.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin, Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatına ilişkin bilgi düzeyleri açık uçlu sorular kullanılarak değerlendirilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerden Mustafa Kemal'in hayatından yola çıkarak dünyada ve ülkemizde yaşanan gelişmelerin bireyin kendi yaşamına doğrudan veya dolaylı olarak etki ettiğini fark etmelerine yönelik açık uçlu sorular sorulur.

Mevcut bilgi ve becerilerle yeni edinilecek bilgi ve beceriler arasında ilişki kurmayı, buradan hareketle yeni edinilecek bilgi ve becerilerle günlük yaşam deneyimleri arasında bağ kurmayı ifade eder.

Hedeflenen öğrenci profili ve temel öğrenme yaklaşımları ile uyumlu öğrenme-öğretme yaşantılarının hayata geçirildiği uygulamaları ifade eder.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

İTA.8.1.1.

Öğrencilerden Osmanlı Devleti'nin XIX-XX. yüzyıllardaki sınırlarını haritalar üzerinden incelemeleri istenir (SBAB10.1) (OB4). İnceledikleri haritalarda Osmanlı Devleti'nin sınırlarında meydana gelen değişime odaklanmaları (E3.2) ve bu durumun nedenlerine ilişkin çıkarımlarını sözlü olarak ifade etmeleri beklenir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

XIX. ve XX. yüzyılın başlarında gerçekleşen bilimsel gelişmelerin dijital içerik olarak üretilip öğrenciler tarafından sunulabilir.

Akranlarından daha ileri düzeydeki öğrencilere genişletilmiş ve derinlemesine öğrenme fırsatları sunan, onların bilgi ve becerilerini geliştiren öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

Destekleme

Birinci Dünya Savaşı öncesinde Osmanlı Devleti'nin yaşadığı siyasi, sosyal ve ekonomik gelişmeler somutlaştırıcı görsel-işitsel materyaller üzerinden incelenebilir.

Öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrencilere ortam, içerik, süreç ve ürün bağlamında uyarlanmış öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

Öğretmenin ve programın güçlü ve iyileştirilmesi gereken yönlerinin öğretmenlerin kendileri tarafından değerlendirilmesini ifade eder.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NA (8. SINIF) AİT ÜNİTELER

1. ÜNİTE: MUSTAFA KEMAL'İN HAYATI

Bu üniteye öğrencilerin XIX. yüzyıl sonu ve XX. yüzyıl başında Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu duruma etki eden siyasi, sosyal ve ekonomik gelişmeleri inceleyerek Millî Mücadele'ye kadar uzanan sürecin temelleri hakkında bilgi edinmeleri hedeflenmiştir. Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatının dönüm noktalarına, kişiliğini etkileyen olaylara ve kişilik özelliklerine yer verilerek bir çocuk, öğrenci, asker, lider ve insan olarak bütüncül bir şekilde onu tanıtmak, onun örnek şahsiyetini öğrencilerin kavramalarını sağlamak bu ünitenin temel amacıdır.

DERS SAATİ 14

ALAN BECERİLERİ

SBAB3. Tarihsel Empati (KB2.14. Yorumlama) (İTA.8.1.1)

SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma (İTA.8.1.2)

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.3. Özetleme (İTA.8.1.3)

EĞİLİMLER

E2.1. Empati, E3.2. Odaklanma, E3.4. Gerçeği Arama, E3.6. Analitik Düşünme, E3.7. Sistematiği Olma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D3. Çalışkanlık, D11. Özgürlük, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Görsel Sanatlar, Türkçe

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

SBAB1.2. Sıralama, SBAB10.1. Harita Okuma, SBAB10.3. Haritadan Çıkarım Yapma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- İTA.8.1.1. Mustafa Kemal'in doğduğu dönemde Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu siyasi, sosyal ve ekonomik durumu neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme
- Mustafa Kemal'in doğduğu dönemde Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu siyasi, sosyal ve ekonomik duruma ilişkin koşulları inceler.*
 - Mustafa Kemal'in doğduğu dönemde Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu siyasi, sosyal ve ekonomik durumu kendi cümleleriyle yeniden ifade eder.*
- İTA.8.1.2. Çocuk, komutan ve devlet adamı olarak Atatürk'ün hayatına ilişkin oluşturduğu özgün ürünleri paylaşabilme
- Çocuk, komutan ve devlet adamı olarak Atatürk'ün hayatına ilişkin merak ettiği konular hakkında sorular sorar.*
 - Çocuk, komutan ve devlet adamı olarak Atatürk'ün hayatına ilişkin oluşturacağı ürün için belirlediği kaynaklardan bilgi toplar.*
 - Çocuk, komutan ve devlet adamı olarak Atatürk'ün hayatına ilişkin oluşturacağı ürün için topladığı bilgileri araştırma konusuna uygunluğu açısından inceler.*
 - Çocuk, komutan ve devlet adamı olarak Atatürk'ün hayatına ilişkin oluşturacağı ürün için kullanacağı kaynakların sınırlılığını sorgular.*
 - Çocuk, komutan ve devlet adamı olarak Atatürk'ün hayatına ilişkin oluşturacağı ürün için kullanacağı kaynaklardaki bilgileri yorumlar.*
 - Çocuk, komutan ve devlet adamı olarak Atatürk'ün hayatı hakkında kanıta dayalı oluşturduğu ürünleri paylaşır.*
- İTA.8.1.3. Mustafa Kemal'in kişilik özelliklerini özetleyebilme
- Mustafa Kemal'in kişilik özelliklerini çözümler.*
 - Mustafa Kemal'in kişilik özelliklerini kendi cümleleri ile ifade eder.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

XIX. Yüzyıl Sonu ve XX. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti ve Dünya
Mustafa Kemal'in Hayatı
Mustafa Kemal'in Kişilik Özellikleri

Anahtar Kavramlar

cephe, diplomasi, eğitim, ihtilal, kapitülasyon, milliyetçilik, modernleşme, sanayileşme, savaş

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu üniteye yer alan öğrenme çıktıları; çalışma yaprağı, karşılaştırma tablosu, derecelendirme ölçeği, dereceli puanlama anahtarı, kavram ağı, 10 şeyi listeleme ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.
Performans görevi: Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatına ilişkin sınıf dergisi veya z-kitap hazırlama görevidir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin, XVIII. ve XIX. yüzyıllarda dünyada yaşanan gelişmeler ve Osmanlı modernleşmesi konularında temel düzeyde bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.
Öğrencilerin, Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatına ilişkin ön bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.
Öğrencilerin, Mustafa Kemal Atatürk'ün kişiliğine ilişkin ön bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci XVIII. ve XIX. yüzyıllarda dünyada yaşanan gelişmeler ve bu gelişmelerin Osmanlı Devleti'ne etkileri hakkında açık uçlu sorular sorulur.
Öğrencilerin, Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatına ilişkin bilgi düzeyleri açık uçlu sorular kullanılarak değerlendirilir.
Öğrencilerin, Mustafa Kemal Atatürk'ün kişiliğine ilişkin bilgi düzeyleri açık uçlu sorular kullanılarak değerlendirilir.

Köprü Kurma Sanayi İnkılabı ve Fransız İhtilali'nin Osmanlı Devleti'ne etkilerine ilişkin örnek olaylar (yaşanan ekonomik zorluklar, kaybedilen topraklar) üzerinden açık uçlu sorular sorulur.
Öğrencilere Mustafa Kemal'in hayatından yola çıkarak ülkemizde ve dünyada yaşanan gelişmelerin bireyin kendi yaşamına doğrudan veya dolaylı olarak etkide bulunduğunu fark etmelerine yönelik açık uçlu sorular sorulur.
Mustafa Kemal'in kişilik özelliklerinden hareketle kişilik özelliklerinin insanın hayatına nasıl etkilerde bulunabileceğine yönelik açık uçlu sorular sorulur.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

İTA.8.1.1.

Öğrencilerin Osmanlı Devleti'nin XIX-XX. yüzyıllardaki sınırlarını haritalar üzerinden incelemeleri istenir (**SBAB10.1**) (**OB4**). İnceledikleri haritalarda Osmanlı Devleti'nin sınırlarında meydana gelen değişime odaklanmaları (**E3.2**) ve bu durumun nedenlerine ilişkin çıkarımlarını sözlü olarak ifade etmeleri beklenir. Sanayi İnkılabı ve Fransız İhtilali'nin etkileri ile XIX-XX. yüzyıllarda Osmanlı Devleti'nde meydana gelen siyasi, ekonomik ve toplumsal gelişmeler (demokratikleşme çabaları, fikir akımları, milliyetçilik hareketleri ve toprak kayıpları, Balkan savaşlarında Rumeli Türklerine yapılan baskılar, kapitülasyonların yarattığı ekonomik sıkıntılar) verilen yazılı ve görsel kaynaklar üzerinden incelenir. Ayrıca dijital kaynaklardan yararlanılabilir (**OB2**).

Öğrencilerin XVIII. yüzyılda gerçekleşen Sanayi İnkılabı ve Fransız İhtilali'nin dünya geneli ve Osmanlı Devleti açısından yarattığı etkileri açıklamalı tarih şeridi veya infografik (**SBAB1.2**) üzerinden (**OB1, OB2, OB4**) incelemeleri sağlanır. Öğrencilerden inceledikleri kaynaklar doğrultusunda dönemin koşullarını dikkate alarak "Ben Mustafa Kemal'in doğduğu dönemde doğsaydım neler düşünürdüm/hissederdim/yapardım?" temalı bir metin oluşturmaları istenir. Bu bağlamda millî bilinç sahibi olmanın (**D19.1**) ve ülkenin menfaati için dayanışma ve fedakârlık göstermenin (**D20.2**) önemine vurgu yapılır. Öğrencilerin, Mustafa Kemal'in doğduğu dönemde yaşayan insanlarla empati kurması (**E2.1**) desteklenerek olayları dönemin koşullarına göre değerlendirmeye yönelik bakış açısı (**SDB2.3**) geliştirmesi sağlanır. Öğrenciler tarafından oluşturulan metinlerin değerlendirilmesi için dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

İTA.8.1.2.

Öğrenciler gruplara ayrılır. Gruplara "Mustafa Kemal'in çocukluk ve aile hayatı, eğitim hayatı ve arkadaşları, askerî hayatı, diplomatik tecrübeleri ve devlet adamlığı, hayatının son dönemi, vefatı ve dünyaya yansımaları" konuları dağıtılır. Öğrencilerin paylaşılan konularla ilgili merak ettikleri temel hususları grup çalışmasıyla belirlemeleri (**D3.4**) ve araştıracakları konunun hangi sorulara cevap vereceğini sözlü olarak açıklamaları istenir. Gruplara bilgi toplama, kaynak inceleme ve kaynakları sorgulama süreçlerinin tüm basamaklarını kapsayan bir takip listesi dağıtılır. Bu listenin gruplar tarafından doldurulması sürecinde öğrencilerin ekip hâlinde ve yardımlaşma (**SDB2.2**) içinde çalışmalarına özen gösterilir. Grupların, araştırma konularıyla ilgili hangi kaynaklardan yararlanacakları ve bu kaynaklara nereden ve nasıl ulaşacakları öğretmen rehberliğinde belirlenir.

Gruplardan, Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatıyla ilgili yazılı (askerî arşivler, anılar vb.) ve görsel kaynaklardan (hayatının çeşitli dönemlerine ait fotoğraflar; Selanik, Manastır, İstanbul, Sofya ve Şam şehirlerinin haritaları) çalışma konusuna yönelik bilgi toplamaları (**SBAB10.3**)

(OB1, OB4) istenir (E3.7). Ayrıca dijital kaynaklardan da yararlanılabilir (OB2). Kaynaklardan bilgi toplama sürecinde, öğrencilerin karar verme (SDB3.3) ve iş birliği (SDB2.2) becerilerinin gelişimine destek verilir. Araştırmada yer vermek için uygun ve güncel nitelikte olan kaynaklar, öğrenciler tarafından kaydedilir.

Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatıyla ilgili ulaşılan kaynaklar, belirlenen ölçütlerin (kaynağın türü, yazarı, tarihi, geçerliliği, tutarlılığı vb.) yer aldığı bir liste yardımıyla gruplar tarafından değerlendirilerek bilimsel araştırma süreci (E3.2) işletilir.

Öğrencilerin, Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatına ilişkin kaynakların (askerî arşivler, anılar vb.) kimler tarafından nasıl oluşturulduğunu sorgulamaları istenir (OB1). Öğrenciler daha nitelikli bir çalışma oluşturmak için araştırmalarını farklı kaynaklarla desteklemenin önemine dair çıkarımlarda bulunur (E3.4).

Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatına ilişkin araştırmada kullanılacak kaynakların ana fikri, kaynaklardaki temel kişiler ve kurumlar, öğrenciler tarafından belirlenir. Öğrencilerin araştırmalarında kullanacakları kaynaklardaki ilgili ve ilgisiz bilgileri, farklı görüşleri belirlemeleri istenir. Bu amaçla öğrencilere grup tartışması yaptırılır. Bu tartışmalar sırasında öğrencilerin inceledikleri kaynakları kendi cümleleriyle "bence/bana göre/çünkü/kanıtlara dayanarak" gibi ifadelerle yorumlamaları istenir.

Araştırmalardan elde edilen bilgiler, öğrenciler tarafından bir performans görevi niteliğinde hazırlanarak sınıf dergisi veya z-kitap ürününde kullanılmak üzere tarih şeridi, infografik (OB2), deneme şeklinde görsel ve yazılı metinlere dönüştürülür. Gruplar tarafından oluşturulan çalışmalar "Çocuk Mustafa, komutan Mustafa Kemal ve devlet adamı olarak Atatürk'ün hayatı" şeklinde sınıf dergisi veya z-kitap formatında (OB1, OB2) birleştirilir (SDB2.2). Ülkemizin bağımsızlığı için hiçbir fedakârlıktan kaçınmayan (D11.1) ve "Vatanını en çok seven, görevini en iyi yapandır." ilkesiyle hareket eden (D19.1) Mustafa Kemal Atatürk'ün örnek hayatı ve kişiliği açıklanır. Tüm araştırma süreci dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Oluşturulan sınıf dergisi veya z-kitap, okulda/genel ağda paylaşarak tüm öğrencilerin erişimine sunulur. Öğrencilerin Atatürk'ün hayatıyla ilgili bilgileri edinme durumu sınıf dergisi veya z-kitapta yer alan bilgilerden oluşturulan "10 şeyi listeleyin." formu ile değerlendirilebilir. Ürün oluşturma ile ilgili tüm sürecin değerlendirilebilmesi için dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

İTA.8.1.3.

Öğrenciler gruplara ayrılarak Mustafa Kemal Atatürk'ün çocukluk ve aile hayatı, eğitim hayatı ve arkadaşları ile ilişkileri, askerî hayatı, diplomatik tecrübeleri ve devlet adamlığı ile ilgili verilen örnek olayları (hatıralar, anekdotlar vb.) ve bu olaylarla ilgili Mustafa Kemal'in yaklaşımını/sözlerini (OB1, OB2) inceler. Gruplardan iş birliği içerisinde (SDB2.2) verilen örnek olaylarda tespit ettikleri kişilik özelliklerini (E3.2, E3.6) listelemeleri istenir.

Grupların oluşturduğu listelerde ortak olarak tespit edilen kişilik özelliklerine ilişkin sayılar belirlenerek fedakârlık (D20.2), azimli (D3.1) ve kararlı olmak (D11.2), vatanseverlik (D19.1), sorumluluk (D16.2), cesaret (D11.1), teşkilatçılık, liderlik ve kahramanlık özellikleri tahtaya yazılır. Bu sayılar üzerinden kelime bulutları oluşturulur (E3.6). Öğrencilerden bu kelime bulutlarından yola çıkarak Mustafa Kemal'in kişilik özelliklerini vurgulayan "Benim Gözümden Atatürk" konulu bir kompozisyon yazmaları (E3.7) istenir. Öğrencilerin yazdığı kompozisyonların değerlendirilmesi için derecelendirme ölçeği kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrenciler tarafından XIX. yüzyıl içerisinde ve XX. yüzyılın başlarında gerçekleşen bilimsel gelişmeler ve dünyaya etkileri ile ilgili dijital içerik üretilip sunulabilir.

Öğrencilerden XIX. yüzyılın sonu ve XX. yüzyılın başında Osmanlı Devleti'nde yaşanan önemli bir sorunu belirlemeleri ve dönemin şartlarına göre bu soruna çözüm önerileri geliştirmeleri istenebilir.

Öğrencilere Mustafa Kemal'in yaşadığı şehirlerdeki ekonomik ve kültürel faaliyetler ile

ilgili bir sunu hazırlatılabilir.

Öğrencilerden Mustafa Kemal Paşa'nın savaştığı cephelerle ilgili interaktif bir harita hazırlanması istenebilir.

Öğrencilerden Mustafa Kemal'in Çanakkale Cephesi'ndeki rolü ve 19. Tümen'in hikâyesi hakkında araştırma yapmaları istenebilir.

Öğrencilerden Çanakkale cephesinde görev yapan bir askerin gözünden günümüze bir mektup yazmaları istenebilir.

Öğrencilerden Mustafa Kemal Paşa'nın dönemin öne çıkan diğer şahsiyetlerine nazaran Millî Mücadele'de lider olarak ön plana çıkmasının nedenlerini araştırması istenebilir.

Öğrencilerden Atatürk'ün denizciliğe bakışı ve bunun sonucunda Atatürk döneminde Türk denizciğinde meydana gelen gelişmeleri araştırıp görsellerle desteklenmiş bir sunum yapmaları istenebilir.

Öğrencilerden Atatürk dönemi savunma sanayi alanındaki yatırım ve gelişmeleri araştırıp sınıfta sunmaları istenebilir.

Destekleme Birinci Dünya Savaşı öncesinde Osmanlı Devleti'nin yaşadığı siyasi, sosyal ve ekonomik gelişmeler somutlaştırıcı görsel-işitsel materyaller üzerinden incelenebilir.

Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatı alternatif (görsel-işitsel) kaynaklar kullanılarak araştırılabilir.

Mustafa Kemal Atatürk'ün askerî ve diplomatik başarılarına ilişkin afişler akranları ile beraber tasarlatılabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÜNİTE: BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI

Bu ünite de öğrencilerin Birinci Dünya Savaşı'nı farklı açılardan incelemeleri, savaşın sebepleri ve sonuçlarını kavramaları, Osmanlı Devleti'nin bu süreçte savaşa katılmasının neden ve nasıl gerçekleştiğini anlamaları hedeflenmektedir. Ayrıca öğrencilerin Birinci Dünya Savaşı'nın insan hayatına dokunan yönlerine odaklanmaları, savaşın yaşandığı dönemin koşullarına dair farkındalık kazanmaları, Türk milletinin vatani için gösterdiği fedakârlığı ve vatanseverliği anlayarak dönemin insanlarıyla empati kurmaları amaçlanmaktadır. Öğrenciler tarafından, Osmanlı Devleti'nin savaştığı cephelerin özelliklerinin öğrenilmesi, bu cephelerin savaşın gidişatına etkilerinin sorgulanması da ünitenin amaçları arasındadır.

DERS SAATİ 16

ALAN BECERİLERİ

SBAB3. Tarihsel Empati (SBAB3.1. Tarihsel Bağlamsallaştırma) **(İTA.8.2.1)**
SBAB17. Tarihsel Sorun Analizi ve Karar Verme Becerisi **(İTA.8.2.2)**
SBAB3. Tarihsel Empati **(İTA.8.2.5)**
SBAB11. Tablo, Grafik, Şekil ve Diyagram (SBAB11.1. Tablo, Grafik, Şekil ve Diyagram Okuma ve Yorumlama) **(İTA.8.2.4)**

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.8. Sorgulama **(İTA.8.2.3)**

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E2.1. Empati, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.6. Analitik Düşünme, E3.7. Sistemati Olma, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.1. Uyum, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D3. Çalışkanlık, D4. Dostluk, D5. Duyarlılık, D11. Özgürlük, D12. Sabır, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB3. Finansal Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB7. Veri Okuryazarlığı, OB8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Görsel Sanatlar, Türkçe

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

SBAB10.3. Haritadan Çıkarım Yapma, KB3.1. Karar Verme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

İTA.8.2.1. Birinci Dünya Savaşı'nın nedenlerini tarihsel bağlamına uygun olarak açıklayabilme

- a) Birinci Dünya Savaşı'nın nedenlerini kanıtlara dayalı olarak analiz eder.
- b) Birinci Dünya Savaşı'nın nedenlerini ortaya çıkaran koşulları belirler.
- c) Birinci Dünya Savaşı'nın nedenlerini ortaya çıkaran koşulları günümüz koşullarıyla karşılaştırır.
- ç) Birinci Dünya Savaşı'nın nedenlerini dönemin koşulları içerisinde açıklar.

İTA.8.2.2. Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'na katılma sürecine ilişkin alternatif fikirler üretebilme

- a) Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'na katılma sürecine ilişkin tarihsel bir sorunu tanımlar.
- b) Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'na katılma sürecine ilişkin tarihsel sorun hakkında tarafların bakış açılarını çözümler.
- c) Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'na katılma sürecine ilişkin tarihsel sorunun çözümüne yönelik yapılan uygulamaları ve alınan kararları değerlendirir.
- ç) Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'na katılma sürecine ilişkin tarihsel sorunun çözümüne yönelik yapılan uygulamaların ve alınan kararların güncel sorunların meydana gelmesine etkilerini belirler.
- d) Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'na katılma sürecine ilişkin tarihsel sorunu çözmeye yönelik alternatif öneriler geliştirir.
- e) Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'na katılma sürecine ilişkin tarihsel sorunu çözmeye yönelik geliştirdiği alternatif önerilerin olası sonuçlarını yetkililerin yaptıkları uygulamalar ve aldıkları kararların sonuçlarıyla karşılaştırarak değerlendirir.

İTA.8.2.3. Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'nda savaştığı cephelerin savaşın gidişatına etkisini sorgulayabilme

- a) Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'nda savaştığı cephelerin savaşın gidişatına etkisi hakkında merak ettiği konuları belirler.
- b) Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'nda savaştığı cepheler hakkında sorular sorar (5N1K).
- c) Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'nda savaştığı cepheler hakkında farklı kaynaklar üzerinden bilgi toplar.
- ç) Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'nda savaştığı cepheler hakkında topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.
- d) Topladığı bilgiler üzerinden Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'nda savaştığı cephelerin savaşın gidişatına etkisine ilişkin çıkarım yapar.

İTA.8.2.4. Birinci Dünya Savaşı'nın sonuçlarını tablo, grafik, şekil ve diyagram üzerinden yorumlayabilme

- a) Birinci Dünya Savaşı'nın sonuçlarıyla ilgili görsellerden anlam çıkarır.
- b) İlgili görsellerden yola çıkarak Birinci Dünya Savaşı'nın siyasi ve ekonomik etkilerini çözümler.
- c) Belirlediği etkilerden hareketle Birinci Dünya Savaşı'nın siyasi ve ekonomik sonuçları hakkında çıkarım yapar.
- ç) Birinci Dünya Savaşı'nın siyasi ve ekonomik sonuçlarıyla ilgili yapmış olduğu çıkarımları karşılaştırır.

TA.8.2.5. Birinci Dünya Savaşı'nın Türk toplumuna etkilerine yönelik bakış açısı geliştirebilme

- a) Birinci Dünya Savaşı'nın toplumsal etkilerini kaynaklar üzerinden inceler.
- b) Birinci Dünya Savaşı'nın toplumsal etkilerine dair kaynaklardan elde ettiği bilgileri kendi cümleleriyle ifade eder.
- c) Birinci Dünya Savaşı'nın Türk toplumuna etkilerini kaynaklara dayalı olarak analiz eder.

- ç) Birinci Dünya Savaşı'nın Türk toplumunda meydana getirdiği insani krizleri belirler.
 d) Birinci Dünya Savaşı'nın Türk toplumunda meydana getirdiği insani krizler ile günümüzdeki insani krizleri karşılaştırır.
 e) Birinci Dünya Savaşı'nın Türk toplumuna etkileri hakkında çıkarım yapar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Birinci Dünya Savaşı'nın Nedenleri
 Osmanlı Devleti'nin Savaşa Katılması
 Osmanlı Devleti'nin Savaştığı Cepheler
 Birinci Dünya Savaşı'nın Sonuçları
 Birinci Dünya Savaşı'nın Türk Toplumuna Etkileri

Anahtar Kavramlar

antlaşma, imparatorluk, İspanyol gribi, itilaf, ittifak, konferans, mütareke, Wilson İlkeleri

ÖĞRENME

KANITLARI

(Ölçme ve Değerlendirme)

Bu ünite de yer alan öğrenme çıktıları; sınıflandırma tablosu, gözlem formu, anekdot kaydı, kontrol listesi, derecelendirme ölçeği, soru kartları, çalışma yaprağı, kavram ağı ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi: "Ben o dönemde bir devlet yöneticisi olsaydım..." cümlesini ihtiva eden, Birinci Dünya Savaşı konulu bir deneme yazısı yazma görevidir. Performans görevi: Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'na katılma sürecine yönelik sunum hazırlama görevidir.

Performans görevi: Öğrencilerin dönem şartlarını anlatan bir mektup yazmaları görevidir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin sanayi inkılabı, sömürgecilik, milliyetçilik kavramlarına ilişkin temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Öğrencilerin, XX. yüzyıl başında Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu ekonomik durum ve siyasi parçalanmanın önüne geçmek adına yaptığı çalışmalar hakkında bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Öğrencilerin, Osmanlı Devleti'ne komşu devletler ve Osmanlı coğrafyasını jeopolitik açıdan daha önemli hâle getiren boğazlar, deniz ve kara bağlantıları vb. özellikleri hakkında bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Öğrencilerin, Osmanlı Devleti'nin XIX - XX. yüzyıllar içerisinde girdiği savaşların etkisiyle değişen siyasi ve toplumsal yapısı hakkında bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Öğrencilerin, Birinci Dünya Savaşı'nın Osmanlı Devleti açısından yarattığı siyasi ve ekonomik sonuçlar hakkında bilgi sahibi olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin sanayi inkılabı, sömürgecilik, milliyetçilik kavramları ile ilgili bilgi düzeyleri açık uçlu sorular yoluyla değerlendirilir.

Öğrencilere, XX. yüzyıl başında Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu siyasi ve ekonomik durumun Osmanlı Devleti'ni nasıl çözümler aramaya yönelttiğine yönelik açık uçlu sorular sorulur.

Öğrencilere Osmanlı Devleti'ne komşu devletler ve Osmanlı coğrafyasının kara ve deniz sınırları hakkında haritalar üzerinden açık uçlu sorular sorulur.

Öğrencilere, Birinci Dünya Savaşı sırasında Osmanlı Devleti'nin durumunu gösteren görseller üzerinden değişen siyasi, ekonomik veya toplumsal yapısı hakkında açık uçlu sorular sorulur.

Birinci Dünya Savaşı'nın yarattığı siyasi ve ekonomik sonuçların Türk toplumuna ne gibi zararlar vermiş olabileceğine yönelik açık uçlu sorular sorulur.

Köprü Kurma Sanayi İnkılabı sonrasında ortaya çıkan sömürgecilik yarışı ve çıkar çatışmalarının devletler arası ilişkileri nasıl etkilemiş olabileceğine yönelik açık uçlu sorular sorulur. Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'na katılmadan önceki siyasi ve ekonomik durumunu gösteren haritalar üzerinden savaşın Osmanlı Devleti açısından zorunlu bir durum olup olmadığı tartışılır. Öğrencilerin, Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'na girdiğinde hangi noktalarda cepheleler açmış veya nerelerden saldırıya uğramış olabileceğine dair varsayımlarını haritalar üzerinden açıklamaları istenir. Birinci Dünya Savaşı örneği üzerinden devletler/toplumlar arasındaki sorunların ve çıkar çatışmalarının ülkeler için nasıl sonuçlar yaratabileceği hakkında açık uçlu sorular sorulur. Öğrencilerin, Osmanlı Devleti açısından Birinci Dünya Savaşı'nın nasıl sonuçlar yaratmış olabileceğine dair varsayımlarını açıklamaları istenir. Türk kültürüne ve toplumsal yaşamına dair izler taşıyan Osmanlı şehirlerinden günümüze ulaşan örnekler öğrencilere gösterilerek Birinci Dünya Savaşı'nın Türk toplumsal yaşamına ne gibi zararlar verdiği hakkında öğrencilerin varsayımlarda bulunmaları istenir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

İTA.8.2.1.

Öğrenciler, grup çalışması yoluyla (SDB2.2) verilen farklı türden kaynaklar üzerinden (OB1, OB2, OB4) Birinci Dünya Savaşı'nın nedenlerine ilişkin bilgileri inceler (E3.2).

Birinci Dünya Savaşı'nın nedenlerini eleştirel bir bakış açısıyla (D3.4) inceleyen öğrenciler, beyin fırtınası tekniğiyle (SDB3.1) Birinci Dünya Savaşı'nın nedenlerini ortaya çıkaran koşulları belirler.

Öğrenciler, tartışma yöntemiyle Birinci Dünya Savaşı'nın nedenlerini ortaya çıkaran koşullar ile günümüz koşullarını karşılaştırır. Tartışmalar anekdot kaydı, gözlem formu, kontrol listesi ile takip edilir.

Ulaşılan çıkarımlardan hareketle öğrencilerin performans görevi kapsamında "Ben o dönemde bir devlet yöneticisi olsaydım ... yapardım." (SDB2.3) cümlesini içeren bir deneme yazısı yazarak dönemin kişileri ile empati kurmaları (E2.1, D16.3) sağlanır. Deneme yazısında öğrencilerin Birinci Dünya Savaşı'nın nedenlerini dönemin koşulları içerisinde (E3.11) açıklamaları (OB1) istenir. Hazırlanan metinlerin değerlendirilmesi için dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

İTA.8.2.2.

Grup çalışması yoluyla (D3.4) öğrencilerin Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'na katılma sürecine ilişkin merak ettikleri tarihsel bir sorunu belirlemeleri sağlanır (E1.1, SDB2.2). Öğrencilerden 5N1K tekniği aracılığıyla merak ettikleri soruna ilişkin sorgulama yapmaları ve bu sorunu tanımlamaları istenir.

Öğrenciler yazılı ve görsel kaynaklar üzerinden Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'na katılma süreci hakkında belirledikleri tarihsel soruna ilişkin tarafların çıkarlarını ve bakış açılarını analiz eder (OB1, OB4). Analiz sürecinde dijital kaynaklardan da yararlanılabilir (OB4). Öğrenciler, örnek olaylardan hareketle ülkenin bağımsızlığı için gerektiğinde fedakârlık yapmanın önemini açıklar (D11.1).

Tarihsel sorunun çözümü için yapılan uygulamaları ve alınan kararları değerlendiren öğrenciler, bunların güncel sorunların meydana gelmesine etkilerini ifade eder.

Öğrenciler tarihsel sorunu çözmeye yönelik alternatif öneriler üretir (SDB3.2).

Öğrenciler bu önerilerinin olası sonuçlarını, Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'na katılma sürecinde yetkililerin yaptıkları uygulamalar ve aldıkları kararların sonuçlarıyla karşılaştırarak değerlendirir. Yapılan çıkarımlar doğrultusunda öğrencilere sunum hazırlamaya ve sunumlarını paylaşmaya yönelik performans görevi verilir (SDB3.3). Sunumlar dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

İTA.8.2.3.

Grup çalışması yoluyla (**D3.4**) öğrencilerin Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'nda savaştığı cephelerin savaşın gidişatına etkisine ilişkin merak ettikleri konuları belirlemeleri sağlanır (**E1.1, SDB2.2**).

Öğrencilerden 5N1K tekniği aracılığıyla merak ettikleri konulara ilişkin sorgulama yapımları istenir.

Öğrenciler yazılı ve görsel kaynaklar (Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'nda savaştığı cephelere ilişkin fotoğraflar, cephelerin tamamını ile Çanakkale, Kafkas, Kanal ve Hicaz-Yemen cephelerini gösteren haritalar) üzerinden Osmanlı Devleti'nin savaştığı cepheler hakkında merak ettikleri konulara ilişkin bilgiler toplar (**OB1, OB4**) ve kaydeder (**SBAB10.3**). Ayrıca dijital kaynaklardan da yararlanılabilir. Bu süreçte öğrenciler, dijital kaynaklardan edindikleri bilgileri kullanırken kaynağın dijital kimliği ve uzantısının güvenirliliğini dikkate alır (**OB2**).

Öğrenciler verilen farklı kaynaklar üzerinden Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'nda savaştığı cephelerin genel özelliklerini analiz eder. Öğrencilerden verilen örnek olayları inceleyerek millî bilince sahip (**D19.1**) ve cesaretli olmanın (**D11.1**) önemini açıklamaları istenir. Öğrenciler araştırma yaparak ulaştıkları bilgilerle derste öğrendiklerini karşılaştırır ve bu bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.

Öğrenciler elde ettikleri bilgilerden hareketle Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'nda savaştığı cephelerin savaşın gidişatına etkisine ilişkin çıkarım yapar (**KB3.1, SDB3.3**). Öğrencilerden, Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'nda savaştığı cephelerde ortaya çıkan sonuçları ve bu sonuçların savaşın gidişatına etkisine yönelik çıkarımlarını bir çalışma yaprağı aracılığıyla açıklamaları istenir (**OB4, SDB3.3, E3.3, E3.11**).

İTA.8.2.4.

Öğrencilere Birinci Dünya Savaşı'nın siyasi ve ekonomik sonuçlarıyla ilgili tablo, grafik, harita (**SBAB10.3**), şekil ve diyagram gibi görseller verilir (**E3.2, OB1, OB4**). Öğrencilerden ilgili görsellerin başlığından yola çıkılarak hangi bilgilerin edinilebileceğine yönelik (**OB1, OB4, OB7**) açıklamalar yapmaları istenir.

Öğrenciler verilen görselleri inceleyerek Birinci Dünya Savaşı'nın siyasi ve ekonomik etkilerini belirler (**E3.6, OB4, OB7**). Birinci Dünya Savaşı'nın sonucunda dünyada ortaya çıkan genel durum, savaşın sonunda devletler arasında imzalanan antlaşmalar, Paris Barış Konferansı ve yarattığı uluslararası etkiler hakkında kaynaklar üzerinden genel değerlendirmeler yapılarak incelenen görsellerdeki bilgilerin yazılı kaynaklarla desteklenmesi sağlanır. Paris Barış Konferansı'nın bir sonucu olarak barışı korumak için oluşturulan Milletler Cemiyeti'ne sonraki yıllarda Türkiye'nin dâhil oluşu, savaşın toplumlara nasıl zararlar verdiğine bizzat şahit olan ve ülkesinin menfaatini her şeyin üzerinde gören Atatürk'ün "Yurtta sulh, cihanda sulh" anlayışı (**D4.5, D19.1**) doğrultusunda yorumlanır.

Öğrencilerden, belirlenen etkilerden hareketle Birinci Dünya Savaşı'nın siyasi ve ekonomik sonuçları hakkında çıkarımlarda bulunmaları (**OB1**) istenir. Tartışma yöntemi ile bireysel çıkarımlar paylaşılacak suretiyle Birinci Dünya Savaşı'nın sonuçları belirlenir.

Öğrenciler gruplara ayrılır. Gruplardan Birinci Dünya Savaşı'nın siyasi ve ekonomik sonuçlarına ilişkin değerlendirmelerini kavram ağıyla listelemesi istenir (**E3.2, E3.7**). Grupların oluşturduğu kavram ağları üzerinden öğrenciler, Birinci Dünya Savaşı'nın siyasi ve ekonomik sonuçlarına ilişkin yapmış oldukları çıkarımları karşılaştırır.

İTA.8.2.5.

Öğrenciler Birinci Dünya Savaşı'nın toplumsal etkilerine ilişkin yazılı ve görsel kaynakları inceler (**E3.2, E3.6, OB1, OB2**). Ayrıca dijital kaynaklardan da yararlanılabilir (**OB2, OB4**).

Soru cevap tekniği ile öğrencilere incelenen kaynaklardaki kişilerle ilişkili olarak "Siz bu durumda olsaydınız ne düşünürdünüz/hissederdiniz?" gibi sorular yöneltilir (**SDB2.3, E2.1**). Kaynaklara dayanarak Birinci Dünya Savaşı'nın Türk toplumuna etkilerinin neler olduğu ve özellikleri öğrenciler tarafından çalışma yaprağı aracılığıyla çözümlenir (**OB3, OB8, E2.1**).

Çalışma yaprağında kültürel miras (D15.2), millî kimlik (D19.2) ve ülke varlıkları (D19.3) kavramlarına yer verilerek öğrencilerin bu alanla ilgili inceleme yapmaları sağlanır.

Öğrencilerin inceledikleri kaynaklar üzerinden Birinci Dünya Savaşı'nın Türk toplumunda meydana getirdiği insani krizleri (fakirlik, kıtlık, salgınlar, üretimin azalması, erkek nüfusun azalması) belirleyerek örnekler vermesi istenir (SDB2.3, E3.6, OB3).

Birinci Dünya Savaşı sürecinde Türk toplumunun yaşadığı insani krizlerin etkileriyle günümüzde yaşanan insani krizlerin etkileri, öğrenciler tarafından uzun cevaplı maddeler içeren çalışma yaprakları üzerinden karşılaştırılarak o dönemde yaşamış insanların ülkesi için gösterdikleri dayanışma ve fedakârlık (D20.2) ile sabır dolu mücadeleleri (D12.3) vurgulanır. Öğrencilerin bu karşılaştırmalarından hareketle Birinci Dünya Savaşı sürecinde Türk toplumunun yaşadığı insani krizlerin etkileri hakkında dönemin koşulları göz önünde bulundurularak çıkarım yapmaları istenir (SDB2.3, E2.1, E3.6).

Performans görevi olarak öğrencilerden Birinci Dünya Savaşı yıllarında ekonomik zorluklar yaşayan bir esnaf, savaş şartları altında eğitime devam etmeye çalışan bir öğretmen veya Çanakkale Savaşı'nda gazi olan bir askerin gözünden dönemin şartlarını anlatan bir mektup yazmaları istenir (E3.3, E3.11). Bu mektuplarda öğrencilerin duyarlılık (D5.1) ve vatanseverlik (D19.3) değerlerini işe koşarak dönemin acılarını ve mücadelelerini yansıtmaları beklenir. Yazılan mektupların değerlendirilmesi için dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

FARKLIlaştırma

- Zenginleştirme** Öğrencilerden Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'nda yer aldığı cephelerin jeopolitik önemini araştırıp sunmaları istenebilir.
- Öğrencilere Osmanlı Devleti'nin savaştığı cepheler dışında Birinci Dünya Savaşı'nın kadherine etki eden cephelerle ilgili araştırma yaptırılabilir.
- Öğrencilerden Fahrettin Paşa ve Medine Müdafaası hakkında araştırma yapmaları istenebilir.
- Öğrencilerden Kût'ül Amâre zaferi hakkında araştırma yapması istenebilir.
- Öğrencilerden Birinci Dünya Savaşı kahramanlarından biri hakkında biyografik çalışma yaparak sunmaları istenebilir.
- Öğrencilerden Birinci Dünya Savaşı'nın sanata ve edebiyata yansımaları hakkında araştırma yapmaları istenebilir.
- Öğrencilerden Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'nda yer aldığı cephelerden Kafkas Cephesi, Kafkas İslam Ordusu ve Bakü'nün Ermeni işgalinden kurtarılması konusunu araştırıp sunmaları istenebilir.
- Öğrencilerden dönemin teknolojik gelişmeleri ve savaşta kullanılan teknolojiler hakkında bir sunum yapmaları istenebilir.
- Öğrencilerden Birinci Dünya Savaşı sürecini anlatan kitap, dergi, hatırat gibi kaynakları araştırarak bir kaynakça denemesi hazırlamaları istenebilir.

- Destekleme** Birinci Dünya Savaşı'nda yaşanan siyasi, sosyal ve ekonomik gelişmeler görsel-işitsel materyaller kullanılarak incelenebilir.
- Öğrencilerden Birinci Dünya Savaşı'nın insani boyutuyla ilişkili bir resim çizimleri istenebilir.
- Birinci Dünya Savaşı'nın toplumsal etkilerinin sınıflandırıldığı bir kavram ağını akranlarından yardım alarak hazırlamaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ÜNİTE: MİLLÎ MÜCADELE

Bu ünite de öğrencilerin Mondros Mütarekesi'nin imzalanması sonrasında meydana gelen işgaller ve bu işgallere karşı Anadolu'da Mustafa Kemal'in liderliğinde ortaya çıkan Millî Mücadele fikri, Millî Mücadele'nin hazırlık ve teşkilatlanma süreci, Millî Mücadele dönemindeki siyasi ve askerî gelişmeler, Türk milletinin Millî Mücadele sürecindeki vatanseverliği ve fedakârlığı hakkında bilgi ve duyarlılık kazanmaları amaçlanmıştır.

DERS SAATİ 20

ALAN BECERİLERİ

SBAB1. Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme (KB2.7. Karşılaştırma) **(İTA.8.3.1)**
 SBAB1. Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme (KB2.17. Değerlendirme) **(İTA.8.3.2)**
 SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama (SBAB4.2. Değişim ve Sürekliliği Neden ve Sonuçlarıyla Yorumlama) **(İTA.8.3.3)**
 SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma **(İTA.8.3.4)**

KAVRAMSAL BECERİLER

-

EĞİLİMLER

E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.4. Gerçeği Arama, E3.6. Analitik Düşünme, E3.7. Sistematiik Olma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D11. Özgürlük, D12. Sabır, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB7. Veri Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI

İLİŞKİLER

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Görsel Sanatlar, Türkçe

BECERİLER ARASI

İLİŞKİLER

SBAB10.1. Harita Okuma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

İTA.8.3.1. Mondros Mütarekesi'ne karşı Osmanlı yönetiminin, Mustafa Kemal'in, aydınların ve halkın tutumunu karşılaştırabilme

- a) Mondros Mütarekesi'ne karşı Osmanlı yönetimi, Mustafa Kemal, aydınlar ve halkın tutumunu kaynaklar üzerinden belirler.
- b) Mondros Mütarekesi'ne karşı Osmanlı yönetimi, Mustafa Kemal, aydınlar ve halkın tutumuna ilişkin benzerlik ve farklılıkları kaynaklar üzerinden belirler.

İTA.8.3.2. Millî Mücadele'nin hazırlık sürecinde yapılan çalışmaların etkilerini değerlendirebilme

- a) Millî Mücadele'nin hazırlık sürecinde yapılan çalışmaları etkileri bakımından karşılaştırır.
- b) Millî Mücadele'nin hazırlık sürecinde yapılan çalışmaları etkileri bakımından değerlendirir.

İTA.8.3.3. Millî Mücadele sürecinde meydana gelen siyasi ve askerî gelişmeleri neden ve sonuçlarıyla birlikte yorumlayabilme

- a) Millî Mücadele sürecinde meydana gelen siyasi ve askerî gelişmelerin nedenlerini inceler.
- b) Millî Mücadele sürecinde meydana gelen siyasi ve askerî gelişmelerin etkilediği unsurları inceler.
- c) Millî Mücadele sürecinde meydana gelen siyasi ve askerî gelişmelerin bireye, topluma ve kurumlara etkilerini sorgular.
- ç) Millî Mücadele sürecinde meydana gelen siyasi ve askerî gelişmelerin nedenlerini ve sonuçlarını özetler.

İTA.8.3.4. Türk milletinin Millî Mücadele sürecindeki rolüne ilişkin oluşturduğu özgün ürünleri paylaşabilme

- a) Türk milletinin Millî Mücadele sürecindeki rolüne ilişkin merak ettiği konular hakkında sorular sorar.
- b) Türk milletinin Millî Mücadele sürecindeki rolüne ilişkin kaynaklardan bilgi toplar.
- c) Türk milletinin Millî Mücadele sürecindeki rolüne ilişkin araştırması için topladığı bilgilerin araştırma konusu açısından uygunluğunu inceler.
- ç) Türk milletinin Millî Mücadele sürecindeki rolüne ilişkin kullanacağı kaynakların sınırlılığını sorgular.
- d) Türk milletinin Millî Mücadele sürecindeki rolüne ilişkin kaynaklardan elde ettiği bilgileri yorumlar.
- e) Türk milletinin Millî Mücadele sürecindeki rolü hakkında kanıta dayalı oluşturduğu ürünleri paylaşır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Mondros Mütarekesi'ne Karşı Tepkiler

Millî Mücadele Hazırlık Süreci

Millî Mücadele Döneminde Siyasi ve Askerî Gelişmeler

Türk Milletinin Millî Mücadele Sürecindeki Rolü

Anahtar Kavramlar

başkomutan, düzenli ordu, genelge, İstiklâl Marşı, işgal, kongre, Kuvâ-yı Milliye, Maarif Kongresi, mebusan, meclis, Mîsâk-ı Millî, Müdafa-i Hukuk Cemiyeti, Tekâlif-i Milliye

**ÖĞRENME
KANITLARI
(Ölçme ve
Değerlendirme)**

Bu üniteye yer alan öğrenme çıktıları; karşılaştırma tablosu, kavram ağı, sınıflandırma tablosu, balık kılıcı, dereceli puanlama anahtarı ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi: Türk milletinin Millî Mücadele'deki rolü hakkında okul gazetesi hazırlama görevidir.

**ÖĞRENME-ÖĞRETME
YAŞANTILARI**

Temel Kabuller

Öğrencilerin; Birinci Dünya Savaşı'nı kaybeden ülkelerden biri olan Osmanlı Devleti'nin siyasi, sosyal ve ekonomik açıdan yaşadığı zorluklar hakkında bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Öğrencilerin, Mondros Mütarekesi'nin şartları hakkında bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Öğrencilerin, Türk milletinin millî meseleler karşısında gösterdiği tutum ve davranışlar hakkında bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Öğrencilerin; bağımsızlık sembolleri, ekonomi, Türkiye'nin kaynakları ve günümüzde halkın sosyal ve ekonomik durumu konularında temel düzeyde bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı sonundaki siyasi, sosyal ve ekonomik durumu hakkında açık uçlu sorular sorulur.

Öğrencilere, Mondros Mütarekesi'nin şartları doğrultusunda Millî Mücadele'nin gerekçelerine yönelik açık uçlu sorular sorulur.

Öğrencilere, Türk milletinin millî meseleler karşısında gösterdiği tutum ve davranışlar hakkında açık uçlu sorular sorulur.

Öğrencilerin bağımsızlık sembollerine hâkimiyet düzeyleri görseller üzerinden değerlendirilir.

Öğrencilerin ekonomi ve Türkiye'nin kaynakları konularındaki kavramlara hâkimiyetleri ve bilgi düzeyleri anlam çözümü tablosu kullanılarak değerlendirilir.

Köprü Kurma

Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı sonrasındaki siyasi ve ekonomik durumundan yola çıkılarak "Osmanlı Devleti'nin savaşın sonunda imzaladığı ateşkes antlaşması sizce nasıl şartlar içeriyordu?" sorusu yöneltilir.

Öğrencilere, Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı sonunda yaşadığı siyasi, sosyal ve ekonomik zorluklar hatırlatılarak "Sizce Türk milleti böyle bir durumda nasıl bir tutum göstermiştir?" sorusu yöneltilir.

İstiklâl Marşı'nın dizeleri üzerinden Millî Mücadele sürecinde Türk milletinin yaşadığı zorluklara, vatanseverliğine ve bağımsızlığı için mücadele etmesine yönelik açık uçlu sorular sorulur.

Yerel, ulusal ve küresel olayların çözümünde teşkilatlanma, sorumluluk alma, öncü (lider) rol oynamanın gerekliliği; çatışma ve savaşların ekonomi, toplumsal hayat ve çevreye etkileri; karar alma süreçlerinin demokratikleştirilmesi ve birlikte hareket etmenin önemi üzerinden güncel hayat ile bağlantı kurulabilir.

Birinci Dünya Savaşı ve Millî Mücadele dönemlerini kapsayan müzeler, tarihî mekânlar, kütüphaneler ve arşivler ziyaret edilerek geçmiş ile günümüz arasında köprü kurulması sağlanabilir.

**Öğrenme-Öğretme
Uygulamaları**

İTA.8.3.1.

Öğrencilere Mondros Mütarekesi'nin öne çıkan maddelerinden birkaçı Osmanlı Devleti ifadesi gizlenerek sunulur. "Sizin ülkeniz böyle bir antlaşma imzalasaydı nasıl bir tepki verir-

diniz?”, “Sizce, bu mütarekeyi imzalayan bir ülkede halk nasıl bir tepki vermiştir?” (SDB2.1, SDB2.3) soruları yöneltilir (E2.1). Öğrencilerin kendilerine yöneltilen sorular üzerinden cesaretli olma (D11.1) ve ülke varlıklarına sahip çıkma (D19.3) değerlerine dikkat etmeleri sağlanır. Öğrencilerin fikirleri soru cevap tekniğiyle alındıktan sonra mütarekenin Osmanlı Devleti tarafından imzalanması, uygulanmaya başlanması süreci ve Osmanlı yönetimi, Mustafa Kemal, aydınlar ile halkın antlaşmaya yönelik tutumuna ilişkin yazılı ve görsel kaynaklar (OB1, OB4) öğrenciler tarafından incelenir. Ayrıca dijital kaynaklardan (OB2) yararlanılabilir. İncelenen kaynaklardan hareketle; Mondros Mütarekesi’ne karşı Osmanlı yönetiminin, Mustafa Kemal’in, aydınların ve halkın tutumu belirlenir (E3.2). Mustafa Kemal’in ve halkın, ülke menfaatini her şeyin üzerinde tutan yaklaşımları (D19.1) ve ülkenin düşman işgalinden kurtarılması için sorumluluk almaya yönelik tutumları (D19.4) hakkında açıklamalar yapılır. Öğrencilerden Mondros Mütarekesi’ne karşı Osmanlı yönetiminin, Mustafa Kemal’in, aydınların ve halkın tutumuna ilişkin benzerlik ve farklılıkları bir karşılaştırma tablosu üzerinde açıklamaları istenir.

İTA.8.3.2.

1908 Reval Görüşmeleri’nden seçilen maddeler öğrencilere sunulurken devletin parçalanma planı karşısında halkın tepkisinin neler olabileceği sorulur. Öğrencilerin “Millî Mücadele’nin hazırlık sürecinde Kuvâ-yı Millîye’nin oluşumu, millî ve millî varlığa düşman cemiyetlerin kurulması, Pontus-Rum meselesi, Sevk ve İskân Kanunu’yla ilişkili olarak asılsız Ermeni iddiaları, Mustafa Kemal’in liderliğinde genelgelerin ilanı ve kongrelerin yapılması, Mîsâk-ı Millî’nin kabulü, İstanbul’un İtilaf devletlerince işgali, Büyük Millet Meclisinin açılışı, Hıyanet-i Vatanîye Kanunu ve Büyük Millet Meclisinin otoritesini artırma çalışmaları, Büyük Millet Meclisi lehine kamuoyu oluşturma çabaları, İstanbul Hükûmeti’nin Sevr Antlaşması’nı imzalaması, Mustafa Kemal’in ve Türk milletinin Sevr Antlaşması’nın imzalanmasına tepkileri” konularını yazılı ve görsel kaynaklar (OB1, OB4) üzerinden incelemeleri istenir. Ayrıca dijital kaynaklardan (OB4) yararlanılabilir (E3.2). Öğrencilerin döneme ait bir örnek olay üzerinden işgal girimine karşı millet olma duygusu, düşüncesi ve inancıyla (D19.1, D11.2) harekete geçmenin önemini özgürlük ve vatanseverlik değerleri bağlamında incelemeleri sağlanır. Öğrenciler verilen bir tarih şeridi üzerinden Millî Mücadele’nin hazırlık sürecini inceler. Öğrenciler Millî Mücadele’nin hazırlık sürecinde yapılan çalışmaları, Millî Mücadele’nin başarıya ulaşmasına etkileri bakımından karşılaştırır (E3.2). Öğrencilerden Millî Mücadele’nin hazırlık sürecinde Mustafa Kemal’in liderliğinde yapılan çalışmalar ile bu çalışmaların siyasi ve sosyal etkilerini gösteren bir kavram ağı hazırlamaları (OB1, OB7) istenir (E2.2).

Öğrencilerden karşılaştırmalarından hareketle Millî Mücadele’nin hazırlık sürecinde yapılan çalışmaların başarıya giden yolda etkilerini değerlendirmeleri (SDB3.3) istenir (E3.4).

İTA.8.3.3.

Mondros Mütarekesi sonrası işgal edilen bölgeler ve Millî Mücadele sonrası Türkiye haritaları öğrenciler tarafından incelenir (SBAB10.1)(E3.2). “Millî Mücadele sizce neden başlamış olabilir?”, “Millî Mücadele’nin siyasi ve askerî süreci sizce toplumda nasıl etkiler yaratmıştır?” soruları yöneltilerek tartışma ortamı (SDB2.2) sağlanır (E2.1). Böylece Milli Mücadele’nin askerî ve siyasi sürecinde halkın rolüne ilişkin vatanseverlik değerine vurgu yapılır (D19.1). Millî Mücadele sürecinde meydana gelen siyasi ve askerî gelişmelerin (Doğu Cephesi, Güm-rü Antlaşması, Güney Cephesi, Ankara Antlaşması, Batı Cephesi, İstiklâl Marşı’nın Kabulü, Maarif Kongresi, Tekâlif-i Millîye Emirleri, Kars Antlaşması ve Mudanya Ateşkes Antlaşması) nedenlerine ilişkin yazılı ve görsel kaynakların öğrenciler tarafından incelenmesi (OB1, OB4) istenir. Ayrıca dijital kaynaklardan (OB2) yararlanılabilir. Öğrenciler kaynaklardan hareketle bir çalışma yaprağı üzerinde Millî Mücadele sürecinde meydana gelen siyasi ve askerî gelişmelerin nedenlerini (SDB3.3) belirler (E3.2).

Öğrencilerden gruplara ayrılmalrı ve verilen kaynaklar üzerinden Millî Mücadele sürecinde meydana gelen siyasi ve askerî gelişmelerin etkilediği ekonomik ve sosyal unsurları belirlemeleri istenir (E2.2, SDB2.1). Grupların kendi alanlarıyla ilgili derlediği bilgiler tüm sınıfın

katılımıyla hazırlanacak ortak bir sınıflandırma tablosu **(OB1, OB7)** ile birleştirilir **(SDB2.2)**. Beyin fırtınası tekniğiyle Millî Mücadele sürecinde meydana gelen siyasi ve askerî gelişmelerin bireye, topluma ve kurumlara etkileri sorgulanır **(SDB2.2)**. Sorgulamalar sınıf tartışmasıyla değerlendirilirken Mustafa Kemal'in ve Türk milletinin Millî Mücadele sürecinde yaşanan olaylara karşı gösterdiği tutum ve vatani kurtarmak adına üzerine düşen görevi fedakârlıkla yerine getirmesi sorumluluk **(D16.3)**, özgürlük **(D11.1)** ve vatanseverlik **(D19.1)** değerleri bağlamında yorumlanır **(E3.6)**.

Öğrencilerden Millî Mücadele sürecinde meydana gelen siyasi ve askerî gelişmelerin nedenlerini ve sonuçlarını bir balık kılıcı diyagramı ile **(OB1)** özetlemeleri istenir **(E3.6)**.

İTA.8.3.4.

Öğrenciler gruplara ayrılır ve "Millî Mücadele'de vatandaşların rolü, sosyo-ekonomik durum ve vatan için yapılan fedakârlıklar, cephe gerisinde yaşananlar, Millî Mücadele'nin kahramanları, Millî Mücadele Dönemi'nde edebiyat ve sanat, Millî Mücadele sürecinde kamuoyu oluşturma çabaları" konuları gruplara paylaştırılır. Paylaştırılan konularla ilgili öğrencilerin merak ettikleri temel hususları grup çalışmasıyla belirlemeleri ve araştıracakları konunun hangi sorulara cevap vereceğini sözlü olarak açıklamaları istenir.

Gruplara bilgi toplama, kaynak inceleme ve kaynakları sorgulama süreçlerinin tüm basamaklarını kapsayan bir takip listesi dağıtılır. Bu listenin gruplar tarafından doldurulması sürecinde öğrencilerin ekip hâlinde ve yardımlaşma **(SDB2.2)** içinde çalışmalarına özen gösterilir. Grupların, araştırma konularıyla ilgili hangi kaynaklardan yararlanacakları ve bu kaynaklara nereden ve nasıl ulaşacakları öğretmen rehberliğinde belirlenir.

Gruplardan, Türk milletinin Millî Mücadele sürecindeki rolüyle ilgili yazılı ve görsel kaynaklardan bilgi toplamaları **(OB1, OB4)** istenir **(E3.7)**. Ayrıca dijital kaynaklardan da yararlanılabilir **(OB2)**. Kaynaklardan bilgi toplama sürecinde, öğrencilerin karar verme **(SDB3.3)** ve iş birliği **(SDB2.2)** becerilerinin gelişimine destek verilir. Araştırmada yer vermek için uygun ve güncel nitelikte olan kaynaklar, öğrenciler tarafından kaydedilir.

Türk milletinin Millî Mücadele sürecindeki rolüyle ilgili ulaşılan kaynaklar, belirlenen ölçütlerin (kaynağın türü, yazarı, tarihi, geçerliliği, tutarlılığı vb.) yer aldığı bir liste yardımıyla gruplar tarafından değerlendirilerek bilimsel araştırma süreci **(E3.2)** işletilir.

Öğrencilerin, Türk milletinin Millî Mücadele sürecindeki rolüne ilişkin kaynakların kimler tarafından nasıl oluşturulduğunu sorgulamaları istenir **(OB1)**. Öğrenciler daha nitelikli bir çalışma oluşturmak için araştırmalarını farklı kaynaklarla desteklemenin önemine dair çıkarımlarda bulunur **(E3.4)**.

Araştırma sürecinde elde edilen bilgiler, gruplar tarafından tablo, resim ve örnek olaylarla desteklenen köşe yazılarına dönüştürülür **(OB1, OB4, E3.3)**. Köşe yazıları hazırlanırken uygun başlıklar bulunur. Hazırlanan görseller metnin içeriğine uygun biçimde kullanılır. Öğrencilerin kanıta dayalı çıkarımlarından hareketle Türk milletinin Millî Mücadele sürecindeki fedakârlıklarına **(D11.1)** ilişkin yazdıkları köşe yazıları ortak bir çalışma ile bir araya getirilerek **(SDB2.2)** bir performans görevi niteliğinde hazırlanıp basılı veya dijital okul gazetesi formatında paylaşılır **(OB4)**. Millî Mücadele sürecinde yaşanmış örnek olaylar ve görseller üzerinden **(OB4)** dönem insanının ailesi ve toplumu için gösterdiği dayanışma ve fedakârlığı **(D20.2)**, Millî Mücadele'nin haklılığına olan inancı **(D12.1)**, millî ve manevi değerlere sahip çıkması **(D14.3)** vurgulanır **(E3.7)**. Tüm araştırma süreci dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Öğrencilerden Millî Mücadele Dönemi'ni anlatan romanlar okumaları ve okudukları romanlarla ilgili sunum yapmaları istenebilir.

Öğrencilere Millî Mücadele Dönemi ile ilgili filmler izletilerek bu filmlerin tarihsel gerçekliklerle ne derece uyduğu dair inceleme yaptırılabilir.

Öğrencilerden seçecekleri bir Millî Mücadele kahramanı hakkında biyografik çalışma yapmaları istenebilir.

Günümüz Türkçesine çevrilmiş dönem gazetelerinden haberler ve görseller kullanılarak öğrenciler tarafından dijital bir gazete çıkarılabilir.

Destekleme

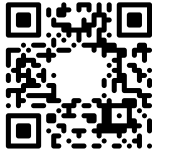
Dönemle ilgili film, belgesel ve animasyonlar yoluyla konu somutlaştırılabilir.

Millî Mücadele Dönemi'ne ait çocuk hikâyeleri okutulabilir.

Millî Mücadele Dönemi yazılı kaynakları dışında alternatif görsel-işitsel kaynaklarla konu somutlaştırılabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. ÜNİTE: TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN KURULUŞU VE İNKILAPLAR

Bu ünite de Cumhuriyet'in İlanı'na kadar yaşanan siyasi ve diplomatik gelişmelere yer verilerek halk egemenliğine dayalı bir yönetim biçiminin hazırlık sürecinin ortaya konulması, Türk modernleşme süreci bağlamında Mustafa Kemal Atatürk liderliğinde yapılan inkılaplara, bu inkılapların yapılma gerekçelerine, Türkiye'nin modern bir devlet olması yolunda inkılapların sağladığı katkılara ve Atatürk ilkeleriyle ilişkilerine yer verilerek Atatürk'ün Türk milletini ve Türkiye Cumhuriyeti'ni muasır medeniyetler seviyesine çıkarma idealinin anlaşılması amaçlanmıştır.

DERS SAATİ 18

ALAN BECERİLERİ

SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama (SBAB4.2. Değişim ve Sürekliliği Neden ve Sonuçlarıyla Yorumlama) (İTA.8.4.2)

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.3. Özetleme (İTA.8.4.1)
KB2.20. Sentezleme (İTA.8.4.3)

EĞİLİMLER

E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.6. Analitik Düşünme, E3.7. Sistematiğe Olma, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D1. Adalet, D7. Estetik, D8. Mahremiyet, D14. Saygı, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB7. Veri Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Görsel Sanatlar, Türkçe

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.18. Tartışma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- İTA.8.4.1. Cumhuriyet'in ilanına kadar geçen süreçte meydana gelen siyasi ve diplomatik gelişmeleri özetleyebilme
- Cumhuriyet'e giden yolda gerçekleşen siyasi ve diplomatik olayları çözümler.
 - Cumhuriyet'e giden yolda gerçekleşen siyasi ve diplomatik olayları sınıflandırır.
 - Cumhuriyet'e giden yolda gerçekleşen siyasi ve diplomatik olayları anlamı değişmeyecek şekilde kendi ifadeleri ile yeniden yorumlar.
- İTA.8.4.2. Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk'ün yaptığı inkılapları neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme
- Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde yapılan inkılapların nedenlerini inceler.
 - Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde yapılan inkılaplardan etkilenen unsurları inceler.
 - Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde yapılan inkılapların etkilerinin niteliğini sorgular.
 - Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde yapılan inkılapların nedenlerini ve sonuçlarını bağlamından kopmadan ifade eder.
- İTA.8.4.3. Atatürk ilke ve inkılapları arasındaki ilişkiyi ortaya koyan özgün bir ürün oluşturabilme
- Atatürk ilkelerinin temel özellikleri ile demokrasinin ilkeleri arasındaki ilişkiyi belirler.
 - Cumhuriyet Dönemi'nde gerçekleştirilen inkılapları Atatürk ilkeleriyle ilişkilendirir.
 - Cumhuriyet Dönemi'nde gerçekleştirilen inkılapların Atatürk ilkeleriyle ilişkisi hakkında oluşturduğu ürünü paylaşır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Cumhuriyet'in İlanına Kadar Yaşanan Siyasi ve Diplomatik Gelişmeler
Türk Modernleşmesi ve Atatürk İnkılapları
Atatürk İlke ve İnkılapları Arasındaki İlişki

Anahtar Kavramlar

akılcılık, anayasa, bağımsızlık, bilimsellik, cumhuriyetçilik, çağdaşlık, devletçilik, Gençliğe Hitabe, halkçılık, inkılapçılık, laiklik, millî kültür, millî tarih bilinci, milliyetçilik, Mîsâk-ı İktisadi, Nutuk, özgürlük, Türk modernleşmesi

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu üniteye yer alan öğrenme çıktıları; balık kılçığı, dereceli puanlama anahtarı, performans görevi, çalışma yaprağı, sınıflandırma tablosu, kart eşleştirme ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi: Cumhuriyete giden yolda halkın bilinçlendirilmesine yönelik afiş veya tarih şeridi (dijital) hazırlama görevidir.

Performans görevi: Atatürk ilke ve inkılapları arasındaki ilişkiyi yansıtan bir kavram haritası, infografik veya broşür hazırlama görevidir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin Osmanlı Devleti'nin son döneminde gerçekleşen demokratikleşme çabaları ve yapılan yenilikler hakkında bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir. Öğrencilerin Millî Mücadele sürecinin askerî aşamasının başarıyla sonuçlanması ve ülkenin düşman işgalinden kurtarılması hakkında bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir. Öğrencilerin, cumhuriyet ve demokrasi kavramları, ülkemizde demokrasinin gelişimi ve cumhuriyetimizin nitelikleri konularında temel bilgileri edindikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilere Osmanlı Devleti'nin son döneminde gerçekleşen demokratikleşme çabaları ve yenilikler hakkında açık uçlu sorular sorulur. Öğrencilerin, Millî Mücadele sürecinin askerî aşamasının başarıyla sonuçlanması ve ülkenin düşman işgalinden kurtarılması hakkında ön bilgileri açık uçlu sorular aracılığıyla değerlendirilir. Öğrencilerin "cumhuriyet" ve "demokrasi" kavramları ile cumhuriyetimizin temel nitelikleri konusundaki hazırbulunuşluk düzeyleri soru-cevap tekniği ve anlam çözümleme tablosu ile değerlendirilir.

Köprü Kurma Öğrencilere günümüzde ülkemizi yöneten yöneticileri nasıl seçtiğimize yönelik sorular yöneltilerek bu sistemin Osmanlı Devleti'ndeki saltanat sistemiyle farkları sorgulattırılır. Öğrencilere Millî Mücadele sürecinde askerî alanda sağlanan başarının yeni bir devletin temellerini sağlam bir şekilde atmak açısından tek başına yeterli olmayacağı fikrinden hareketle "Sizce Osmanlı Devleti'nin son döneminde yaşanan sorunların bir daha yaşanmaması adına Türkiye Cumhuriyeti Dönemi'nde hangi alanlarda yeniliğe ihtiyaç duyulmuştur?" sorusu yöneltilir. Yönetim biçimimiz, cumhuriyetin temel nitelikleri, Atatürk ilke ve inkılaplarının günümüze etkileri, vatandaş olarak hak ve sorumluluklarımız, bağımsızlığımızın sembolleri, zamanın ruhuna ve ihtiyaçlarına uygun olarak değişime açık olma konularına vurgu yapılarak güncel hayat ile bağlantı kurulur.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

İTA.8.4.1.

Cumhuriyete giden yolda gerçekleşen siyasi ve diplomatik olaylarla ilgili yazılı ve görsel kaynaklar verilerek öğrencilerin "saltanatın kaldırılması, Lozan Barış Antlaşması'nın imzalanması ve Cumhuriyet'in İlanı" gelişmelerini incelemeleri sağlanır (E3.2). Ayrıca dijital kaynaklardan da yararlanılabilir. Bu aşamada Lozan Barış Antlaşması'nın kazanımları, Misâk-ı Millî sınırlarındaki değişim karşılaştırmalı haritalar üzerinden vurgulanır.

Panel tekniği kullanılarak cumhuriyete giden yolda gerçekleşen siyasi ve diplomatik gelişmelerin sebepleri ve sonuçları öğrenciler tarafından tartışılır (SDB2.2). Lozan Barış Antlaşması'nda çözüme kavuşturulamayan Musul meselesinin sonraki yıllarda nasıl sonuçlandığından bahsedilir. Ayrıca Lozan Barış Konferansı'nda gündeme gelen ve Lozan Barış Antlaşması'nın imzalanmasından sonra Atatürk dönemi Türk dış politikasına yön veren meselelerden; "yabancı okullar sorununun çözülmesi, Türk-Yunan nüfus mübadelesinin yapılması, Osmanlı'dan kalan dış borçlar sorununun çözülmesi, Türk Boğazları sorunu ve Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin imzalanması, Hatay'ın Türkiye'ye katılması" gelişmelerine kısaca yer verilir. Bu gelişmeler kapsamında Atatürk'ün "Yurtta sulh, cihanda sulh" anlayışına ve Misâk-ı Millî'ye uygun olarak millî egemenliğimizi geliştirmek ve bağımsızlığımızı korumak için Lozan Barış Antlaşması ile uyumlu bir şekilde hayatının sonuna dek sürdürdüğü politikaların vurgusu yapılır (KB2.18). Cumhuriyete giden yolda gerçekleşen siyasi ve diplomatik gelişmelerin sebepleri ve sonuçları öğrenciler tarafından balık kılıcı üzerinde gösterilir (E3.7, OB1).

Öğrencilerden gruplara ayrılarak vızıltı grupları tekniği ile cumhuriyete giden yolda gerçek-

leşen olaylara yönelik sloganlar oluşturmaları istenir. Oluşturulan sloganlar bir performans görevi olarak **(SDB2.2)** cumhuriyete giden yolda gerçekleşen olaylar konusunda halkın bilinçlendirilmesine yönelik hazırlanan afiş veya tarih şeridi üzerinde kullanılır **(E3.2, E3.6, E3.7, E3.11, OB4)**. Bu süreçte öğrencilerin estetik bakış açısıyla özgün eserler ortaya koymaları beklenir **(D7.2)**. Bu ürünlerde öğrencilerin; saltanatın kaldırılmasının cumhuriyet rejimine geçişe sağladığı katkı, Lozan Barış Antlaşması'nın Türk milletinin ve Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsızlığı açısından önemi **(D19.4)**, Atatürk'ün ilan ettiği cumhuriyet sisteminin topluma kazandırdıkları gibi unsurlara yer vermeleri istenir. Performans görevi kapsamında oluşturulan afiş ve tarih şeridi dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

İTA.8.4.2.

Osmanlı Devleti'nde yenileşmeye yönelik tartışmalar ile yenileşme hareketleri ve Atatürk inkılapları ile ilgili yazılı ve görsel kaynaklar sınıfa getirilir. Ayrıca dijital kaynaklar da kullanılabilir. Öğrencilerin verilen kaynaklar üzerinden Osmanlı Devleti'nin son döneminde aydınlar tarafından tartışılan farklı alanlardaki (alfabe, kılık-kıyafet, kadın hakları, hukuk, meşrutiyet, eğitim) modernleşme önerilerini incelemeleri istenir **(E3.2, OB1)**. Öğrencilere "Bu öneriler ile Cumhuriyet Dönemi'nde Atatürk tarafından gerçekleştirilen inkılaplar arasında ne gibi benzerlik ve farklılıklar vardır?" sorusu yöneltilerek Osmanlı Devleti'nin son dönemi ve Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki modernleşme çabalarının günümüze etkisi millî ve manevi değerler **(D14.3)** ve millî kimlik değerleri **(D19.2)** kapsamında tartışılır **(KB2.18)(E3.11)**. Öğrencilerden beş gruba ayrılarak Atatürk Dönemi'nde siyasi, hukuki ve toplumsal alanlarda; ekonomi, eğitim ve kültür alanlarında yapılan inkılaplara ilişkin yazılı ve görsel kaynakları incelemeleri **(OB1, OB4)** istenir. Ayrıca dijital kaynaklardan da **(OB2)** yararlanılabilir.

Gruplar, kaynaklardan hareketle bir çalışma yapacağı üzerinde Atatürk inkılaplarının gerekçelerini ve Osmanlı Dönemi yenileşme tartışmaları ile ilişkisini belirler. Gruplardan kendi çalışma alanları ile ilgili gerekçeleri sözlü olarak ifade etmeleri **(SDB2.1, SDB3.3)** istenir **(E3.7)**. Öğrencilerin kaynaklardan hareketle Atatürk Dönemi'nde yapılan inkılapların etkilediği unsurları (siyasi, hukuki, toplumsal, ekonomi, kültür ve eğitim) incelemeleri istenir. Atatürk inkılapları ile bu inkılapların etkilediği unsurlar öğrenciler tarafından bir sınıflandırma tablosunda gösterilir **(OB1, OB7)**.

Sınıf tartışması yöntemiyle Atatürk Dönemi'nde yapılan inkılapların siyasi, hukuki, toplumsal, ekonomik ve kültürel etkileri sorgulanır **(SDB2.2)**.

Öğrenciler Atatürk Dönemi'nde yapılan inkılapların nedenlerini ve sonuçlarını balık kılıcı kullanarak **(OB1, OB4)** ifade eder **(E3.3, E3.7, E3.11)**.

İTA. 8.4.3.

Beyin fırtınası yöntemiyle demokratik bir toplumun ne gibi özelliklere sahip olması gerektiğine dair öğrencilerin fikirleri **(SDB2.2)** açığa çıkarılır. Bu aşamada özellikle hak ve özgürlükler **(D1.1)**, kişisel özgürlük **(D8.1)**, millî ve manevi değerlere saygı **(D14.3)** değerlerine vurgu yapılır. Öğrencilerin Atatürk ilkeleri ile ilgili verilen farklı türden kaynakları inceleyerek Atatürk ilkelerinin temel özelliklerinin demokrasinin hangi ilkeleri ile ilişkilendirilebileceğini belirlemeleri istenir **(E3.6)**. Bu ilişkilerin belirlenmesinde kart eşleştirme tekniğine başvurulur.

Siyasi, hukuki, toplumsal ve ekonomik alanlarda; eğitim ve kültür alanlarında gerçekleştirilen Atatürk inkılapları ve bu inkılapların düşünsel temelini özetleyen Atatürk ilkelerinin yer aldığı bir eşleştirme tablosu öğrencilere sunulur. Eşleştirme tablosu üzerinde Atatürk ilkeleri ile Atatürk inkılaplarının ilişkilendirilmesi **(OB1)** istenir **(E3.2, E3.6, E3.7)**.

Öğrencilerin altı gruba ayrılması sağlanır. Gruplar tarafından Atatürk ilkelerinden biri seçilerek performans görevi kapsamında Atatürk ilke ve inkılapları arasındaki ilişkiyi yansıtan bir kavram haritası, infografik veya broşür **(OB1, OB2, OB4)** oluşturulur **(E3.11, SDB2.1)**. Gruplar tarafından geliştirilen ürünler sınıf veya okul panosunda sergilenir. Bu ürünler dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden Osmanlı Dönemi'nde yapılan ıslahatlar ile Cumhuriyet Dönemi'nde gerçekleştirilen inkılaplar arasındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya koyan bir çalışma yapıp sınıfta sunmaları istenebilir.

Öğrenciler tarafından, Millî Mücadele'yi ve Atatürk inkılaplarını örnek alan devletler hakkında bir araştırma yapıp sınıfta sunulabilir.

Öğrencilerden Mustafa Kemal Atatürk'ün düşünce hayatını ve fikirlerini etkileyen kitapları araştırmaları ve seçtikleri bir kitabı özetlemeleri istenebilir.

Öğrenciler tarafından Türk İnkılabı'nın Fransız ve Rus inkılapları ile benzerlik ve farklılıkları üzerine bir araştırma yapıp sunulabilir.

Destekleme Öğrencilerden inkılaplar ile ilgili dönemin gazete haberlerini toplayıp sunmaları istenebilir.

Yazılı kaynaklar dışında görsel kaynaklarla konu somutlaştırılabilir.

Öğrencilerden cumhuriyetin hayatımız için önemini anlatan bir resim çizmeleri istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

